O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI

Куч—адолатда

Адолат

Ўзбекистон «Адолат» СДП газетаси

1995 йил 22 февралдан чиқа бошлаган · 1998 йил, 6 ноябрь, № 44 (187) · Жума кунлари чиқади · Сотувда эркин нархда

ЮРТБОШИ ЎГИТЛАРИ

Ҳар бир инсонга ҳаёт ато қилувчи, ҳар бир инсон кўнглини мунаввар этгувчи, наинки оилада, балки бутун жамиятга ҳам аҳиллик, тотувлик, меҳр-оқибат бағишлагувчи ҳам аёл зотидир. Аёл — табиатнинг энг буюк мўъжизаси. Бу мўъжиза олдида таъзим бажо этиш ва бу улуғ мўжизани яратган Оллоҳ таологa чексиз ҳамду санолар айтиш ҳар бирimизнинг инсоний бурчимиздир.

Агар дунёда энг мураккаб, шу билан бирга, энг масъулиятли касб нима деб сўрашса, мен... ота-оналик, мураббийлик, деб айтган бўлардим. Нега деганда, бунинг масъулиятини, бунинг оқибатини тушуниш керак, англаш керак.

Шарқда қадим-қадимдан оила муқаддас Ватан саналган. Агар оила соғлом ва мустаҳкам бўлса, маҳаллада тинчлик ва ҳамжиҳатликка эришилади. Бинобарин, маҳалла-юрт мустаҳкам бўлсагина, давлатда осойишталик ва барқарорлик ҳукм суради.

Сайлов арафасида

МАҲАЛЛА — АДОЛАТ МАСКАНИ

Матбуотда Ўзбекистон Олий Мажлиси Кенгашининг «Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларида сайлов ўтказишни ташкил этиш тўғрисида»ги қарори эълон қилинди. Қарорда Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 105-моддаси ҳамда «Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари тўғрисида»ги Қонуннинг 1-моддасига мувофиқ фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органлари раисларининг (оқсоқолларининг) ва улар маслаҳатчиларининг ваколат муддати тугаши муносабати билан 1998 йил ноябрь-декабрь ойларида уларнинг сайловини ўтказишни ташкил этиш назарда тутилган.

Бунга жамиятимиз ҳаётидаги муҳим ижтимиой-сиёсий воқеа сифатида қараш лозим.

МАҲАЛЛА мустақиллик туфайли ўзининг бўйи бастини рўйи рост кўрсата олди. У жамиятимизда давлат билан фуқароларни боғловчи кўприкка айланди.

Юртбошимиз Ислом Каримов ўзининг «Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида» номли асарида шуни таъкидладики»... Ўрта Осиёда ва аввало Ўзбекистонда маҳалла каби ўзини ўзи бошқарувчи ижтимоий ташкилотнинг ноёб шакли азалдан мавжуд бўлган ва шу кунгача ҳам сақланиб қолган. Ўзбеклар учун маҳалла жамоа тушунчасидан кўра кўпроқ маънони билдиради. Маҳалла туфайли туб аҳоли ижтимоий ва итқисодий ҳатта-ҳаракати таркиб топиши ва ижтимоий қадриятлар ҳурмат қилиниши, ўзаро муносабат одоби тамойилларининг алоҳида қоидалари сақланиб қолди. Бу эса жамият олдидаги мажбурият ва зиммадаги масъулият сўзсиз бажарилишининг кафолатидир. Маҳалла руҳи республикамизда яшовчи ҳар бир кишини дилига сингиб кетган».

Мустақиллик шарофатила маҳалла ўз ўрнига, мақомига эга бўлди. Нуфузи ошди. У Ўзбекистон жамиятининг таянч нуқтасига айланди. Халқимизнинг бирлигини сақлашда, ҳамжиҳатликни таъминлашда ва барқарорликни мустаҳкамлашда тенгсиз бошқарув эканлигини кўрсатди. Жамиятимизнинг янгиланиши даврида маҳалла демократик тамойилларини янада сайқаллашувига, оммани давлатни бошқарувига кенг жалб этишга йўл очиб берадиган имкониятга эга бўлиб, фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органига — Шарқ демократиясининг ноёб масканига айланди.

Ўзбекистон Конституциясида алоҳида модда билан ифодаланиб, махсус қонун ишлаб чиқилишига асос солинди. 2 сентябрь 1993 йилда қабул қилинган «Фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органлари тўғрисида»ги қонун асосида маҳалла ўз тараққиётида янги босқичга кўтарилди.

Республикамизда жами 3920 нафар фуқаролар йиғини раислари сайланди. Ўтган давр мобайнида фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари ўзларининг раислари бошчилигида мамлакатимизда ислоҳотларни чуқурлаштиришда, демократик ўзгаришларни амалга оширишда маҳаллий давлат ҳокимияти органларига ишончли ёрдамчи бўлдилар. Жойларда ижтимоий-маиший масалаларни ҳал этишда, ободонлаштиришда, кам таъминланган ва муҳтож оилаларга ёрдам беришда уларнинг ҳиссаси катта бўлди. Бунда йиғин раисларининг, 39 мингдан ортиқ маслаҳатчиларининг ҳам муносиб улуши бор.

Энди қонун ҳужжатларига мувофиқ ўзини ўзи бошқариш органлари раислари ва уларнинг маслаҳатчилари ваколатлари тугаяпти.

Халқимиз азал-азалдан ҳар бир ишни маслаҳат билан амалга оширади, бир-бирининг туриш-турмушидан бохабар бўлиб туради. Халқ кимнинг кимлигини жуда яхши билади.

Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари раислари ва уларнинг маслаҳатчилари сайловини ўтказиш аждодларимизнинг ўгитларига, халқимиз руҳиятига мос тушади. Бу сайловларни тарихий воқеа, деб баҳоласак, асло муболаға бўлмайди.

Ишонамизки, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари раислигига ва уларнинг маслаҳатчиси ўринларига катта ҳаёт тажрибасига эга, кўпни кўрган, барча ишни жой-жойига қўя оладиган фидойи инсонлар номзодлари кўрсатилади. Улар халқ назаридан ўтиб, ишончини қозонадилар, эзгу мақсадларимизга етишишимизда камарбаста бўладилар.

Соғлом авлод учун

ЗАМОНАВИЙ ТИББИЙ ХИЗМАТ ЗАРУР

Президент Ислом Каримов раҳбарлигида мамлакат соғлиқни сақлаш тизимини ислоҳ қилишнинг 1999-2005 йилларга мўлжалланган давлат Дастури лойиҳаси муҳокамасига бағишланган кенгаш бўлиб ўтди. Унда тегишли вазирлик ва идораларнинг, тиббиёт муассасалари ҳамда олий ўқув юртларининг раҳбарлари, журналистлар иштирок этди.

Кенгашда Республика Вазирлар Маҳкамаси ахборот-таҳлил бошқармаси бошлиғи Г.Саидова, Соғлиқни сақлаш вазири Ш.Каримов Дастур лойиҳаси юзасидан ахборот бердилар.

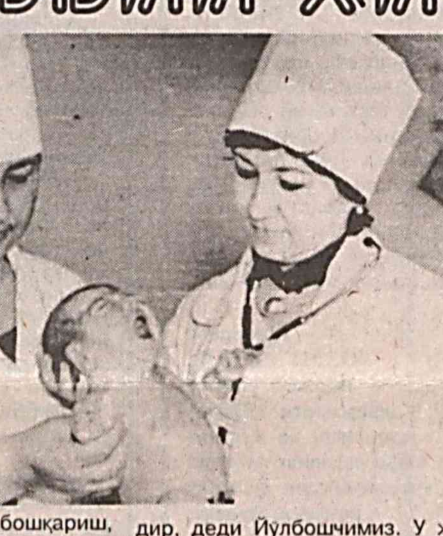

Мамлакатимиз раҳбари кенгашни очар экан, сўнгги йилларда Ўзбекистонда, бошқа соҳалар каби тиббиётни ривожлантиришга ҳам катта эътибор берилаётганини таъкидлади. Қисқа фурсатда ўнлаб замонавий шифохоналар қуриб битказилди.

Қишлоқ аҳолисига тиббий хизмат кўрсатиш йилдан-йилга яхшиланиб бормоқда. Айни пайтда республикамизда минглаб қишлоқ врачлик пунктлари, амбулаториялар фаолият кўрсатмоқда. Бу муассасалар замонавий тиббиёт техникаси билан жиҳозланган. Уларда малакали врачлар ва ҳамширалар меҳнат қилмоқда.

Амалга оширилган ишлар яхши, албатта. Аммо замон тиббий хизмат кўрсатиш сифатини янада юксалтиришни, аҳоли саломатлигини яхшилаш, соғлом авлодни тарбиялаш, соғлиқни сақлаш тизимини республикамиз ҳамда хорижий давлатларда эришилган ютуқ ва тажрибаларга таянган ҳолда, юртимизда амалга оширилаётган туб иқтисодий ислоҳотларга мос тарзда ташкил этишни талаб қилмоқда.

Мамлакатимиз Президентининг шу йил 12 июнда қабул қилган Фармойишида республика соғлиқни сақлаш тизимида аҳолига тиббий хизмат кўрсатиш сифати ва самарадорлигини ошириш, мазкур соҳани бошқариш, молиялаштиришни тубдан ислоҳ қилишни таъминлайдиган давлат Дастурини ишлаб чиқиш заруралиги таъкидланган эди.

Дастурни тайёрлаш ишчи комиссияси беш ой давомида мазкур ҳужжатни ишлаб чиқди. Бу ишда комиссия аъзоларидан ташқари, соҳа мутахассислари, ҳуқуқшунослар, касаба уюшмалари ходимлари ҳам фаол иштирок этди.

Бугун биз муҳокама қилаётган Дастур жуда муҳим ҳужжатдир, деди Йўлбошчимиз. У жаҳон андозаларига мос бўлиши шарт. Шу билан бирга Дастурда миллий хусусиятлар, халқимизнинг бугунги ҳаёт тарзи ҳисобга олиниши лозим. Шундагина тиббиётда амалга оширмоқчи бўлган ислоҳотларимиз ўз самарасини беради.

Биз бирор тизимга ўтишдан олдин унинг оқибатини ўйлашимиз зарур. Токи кейин афсусланиб юрмайлик. Тиббий суғурта жуда мураккаб жараён. Бу тизимда инсон аввал ўз ҳаётини суғурта қилиб, пул тўлаб қўйиши керак. Шундан сўнггина унга тиббий ёрдам кўрсатилади. Биз бугун бу тизимга ўтишга тайёр эмасмиз. Сабаби, мамлакатимиздаги ижтимоий муҳофазага муҳтож оилалар анчагина. Бундан ташқари, қишлоқ аҳолисининг ойлик маошлари шаҳардагига қараганда нисбатан кам. Агар шошма-шошарлик билан яқин орада тиббий суғурта тизимига ўтсак, аҳолининг ана шу қатлами қийналиб қолади, уларда соғлиқни сақлаш ходимларига нисбатан ҳақли норозилик туғилади. Шунинг учун бу иш юртимизда босқичма-босқич амалга оширилиши лозим...

Кенгашда Ислом Каримов Дастур лойиҳасига тиббиёт ходимларининг муносабати билан қизиқди.

Албатта, бу ҳужжат барча шифокорларга ҳам маъқул келавермайди, деди, жумладан Юртбошимиз. Орамизда эскича кайфиятда юрган, юлғичилик, таъмагирлик касалига мубтало бўлган, ишлар яхши кетаяпти-ку, ислоҳотлар нега керак, дейдиган тиббиёт ходимлари ҳамон учраб туради. Ислоҳотлар уларга маъқул келмаслиги табиий. Чунки, дастур ҳаётга татбиқ этилса, улар қинғир йўллар билан топаётган мўмай даромадларидан ажралиб қолишдан қўрқади.

Умуман, соғлиқни сақлаш масканларидаги аҳволни жиддий ўрганиб чиқиш вақти етди. Мамлакатимизда тиббий хизмат кўрсатиш бепул. Лекин шифохона ва поликлиникаларда, қишлоқ врачлик пунктларида таъмагирлик, порахўрлик ҳоллари учраб турибди. Беморлар дори-дармон, шприц, ҳатто тўшакни ҳам ўз ҳисобидан олишаётгани сир эмас. Тезроқ бу каби иллатларнинг илдизини қирқмасак, тиббиёт масканларида тартиб ўрнатмасак, ислоҳотларни амалга оширишимиз қийин кечади.

Кенгашда сўзга чиққанлар Дастур соғлиқни сақлаш соҳасида амалга оширилиши лозим бўлган биринчи галдаги вазифаларни белгилаб берувчи муҳим ҳужжат эканлигини таъкидладилар. Уни билдирилган барча таклиф ва мулоҳазаларни ҳисобга олган ҳолда тезроқ ҳаётга татбиқ қилиш лозимлиги қайд этилди.

Кенгашда Бош вазир Ў.Султонов, Бош вазир ўринбосари Ҳ.Кароматов иштирок этди.

Акс садо

МЕН ҚАНДАЙ УЙЛАНГАН ЭДИМ

Содиқ отанинг ҳикояси

—Қизиқ савол бердингиз-ку биродар. Ҳай, айтсам айтиб берақолай.

...Эллигинчи йил эди ўшанда. Қаранг, шунча вақт ўтибди. Хуллас, уйдагилар ҳаракатга тушиб қолишди. Розилигимни олишиб биздан беш-олти хонадон нарироқдаги Исмат аравакашнинг қизига унаштиришди. Тўй куни яқинлашиб қолди. Кияй десам дурустроқ бирор нарса йўқ. Ойимларга ёрилгандим, қиз томон бош-оёқ сарпо қиляпти, тўй куни ўшани кийиб ясаниб оларсан, ҳозирча бир эвини қилаверамиз, иложимиз қанча, болажоним, дедилар. Отамлар урушдан қайтмадилар. Ҳолимиз ўзимга аён, нима ҳам дердим. Бу аҳволда бир менми ҳозирги пайтда, деб ўйладим.

Бир амаллаб, иккита отни, ҳозирги сўзлар билан айтсам, прокатга олдик. Зикриллa деган ўртоғим менга куёв жўра бўлди. Иккимиз от устидамиз. Қани энди бизга етадиган бўлса! Узоқдаги қариндош-уруғларни шу отларда юриб хабардор қилдик — тўйга айтдик. Маҳалла-кўй, қуни-қўшнини эса шундай — пиёда хабарлашдик.

У пайтларда кўпчилик ҳолларда куёв томонда наҳорга ош берилмасди, фақат бир томонда ош бўларди — қудалар ва куёв навкарлар келинникига борганда. Асосий юк—базмни ўтказиш, бутун фикр-хаёллар шунга қаратиларди. Бир ўртоғим махсидўз эди, ўша базмга Мамат акани олиб келаман, мендан сенга тўёна сифатида, деди. Яна бир ўртоғим бор эди. У ўша пайтда радиода ишларди. Билмадим, қандай тушунтирган, буни қаранг, кимсан Меҳрихон опанинг ўзлари бир раққоса билан келадиган бўптилар. Шундай кишиларга хизмат қилсак савоб бўлади, дептилар. Аввало кўнгли яримлар дилини овламоқ ҳар бир киши учун ҳам қарз, ҳам фарз, деб айтибдилар. Илоё ҳар иккисини ҳам — Мамат акани ҳам, Меҳрихон опани ҳам худо охиратини обод қилсин.

Шу десангиз, бу гаплар маҳаллага овоза бўлиб кетибди. У пайтда телевизор йўқ, радио ҳам саноқли хонадонларда бор эди. Ашулачиларни кўрамиз, раққосани томоша қиламиз, деган ниятдагилар бизнинг мўлжалимиздагидан анча кўп бўладиганга ўхшаб кўринди.

Тўйларни олиб борадиган ажойиб бир киши бўларди. Танти, мард, бироз чапани, қилиқлари, ғоз туриб гапиришлари ўзига жуда ярашарди. Унинг айтгани қонун эди, гапига қулоқ қоқишга бирор кимса, ким бўлишидан қатъий назар, журъат этолмасди. Ёш болаларнинг ҳаммасини томга чиқарарди, халақит бермасин деб. Ашула айтилаётган пайтда чувир-чувир қилиб гаплашиб ўтиришга йўл бермасди. Борди-ю шундайлар бўлса бир галати қараш қилиб қўярди — шунинг ўзи етарли бўларди.

Ўша тўй боши — уни ҳамма Ҳакимбобоғ дерди, базмдан бир кун олдин келиб, ҳовлимизни кўздан кечирди, қандай жой тайёрлашимизни тушунтирди. Кета туриб:

— Худо хоҳласа мировой қилиб ўтказамиз, мана кўрасан ҳали, — деди.

Бирам кўнглим кўтарилдики... Чоп-чоп билан, ҳаяжон билан вақт ўтиб, базм куни етиб келди. Эрталаб оғайниларим келишди. Ҳовлига сув сепиб, сўнг яхшилаб супирдик. Қуни-қўшниларникидан намат олиб чиқиб, ҳовлининг уч томонига солдик. Сўнг кўрпачалар тўшалди. Қарабсизки жой тайёр. Тўрга ашулачилар учун сўри ўрнатдик. Биргина гиламимиз бор эди, ўшани шу ерга лозим кўрдик.

Қоронғи тушар-тушмас, бирин кетин одамлар кела бошлашди. Уларнинг келишига қараб, Ҳакимбобоғ хизматидаги йигитларга бир ёки икки бармоғини кўрсатарди. Бу бир ёки икки патнис, дегани эди. Ҳар икки кишига биттадан патнис қўйиларди. Меҳмонлар олдига қўйилган патнисда одатда икки дона дон, бир сиқим майиз, ўн чақмоқча оқ қанд, икки сиқим туршак ва жийда бўларди. Чойнакда чой келтириб қўйиларди. Ичкиликни сўрарсиз. У пайтда келган меҳмонларга ўша савилдан тортилмасди. Битта-яримта, шусиз гапи қовушмайдиганлар ўзи билан чўнтагида олиб келарди.

Хуллас, базм бошланди. У пайтларда ҳозиргига ўхшаб гапбозлик бўлмасди. Тўғриси ҳам шу-да. Тўпланганлар қариндош-уруғ, ошна-оғайни бўлса, бу киши ундай, у киши бундай, деб гап сотишнинг нима кераги бор. Қизиқ, ҳамма бирбирини кўп йиллардан бери билади, бегона киши йўқ, шундай бўлгач, мажлисбозликка бало борми. Кишилар хурсандчиликка — ашула эшитиб, рақсларни томоша қилишга келишган. Ҳозиргиларнинг баъзиларига ҳайрон қоламан, ёқамни ушлайман. Биттаси ўртага тушиб олиб, инсофлиси бўлса беш минут, ҳай-ҳай жазавага тушгани бўлса, нақ ярим соат вайсайди. Нима эмиш тўй бўлаётган хонадоннинг отаси барбардан келганмиш, онаси эса шаршардан бўлармиш, уйланаётган куёв, бу хонадонга тушаётган келин етти иқлимда ҳали топилмайдиганлардан эмиш. Ҳай-ҳай дейман, ахир буларни кунда кўриб юрардик, деган хаёлларга боради киши. Олиб қочиш ҳам эви билан бўлса дуруст бўлармиди...

Очиғини айтсам, бизга ўхшайдиган тупори одамларга сунъий равишдаги дабдабалар ёқмайди, жинимга тўғри келмайди. Назаримда, бачканалик бу. Товба, тўйни олиб бориш ҳам ҳунарга айланибди ҳозирги замонда. Палон пул дейишади. Қизиқ Тошматникига борса ҳам шу сўз, Эрматникига борса ҳам ўша гаплар. Фақат тўй эгаларининг номи ўзгаради, холос. Демоқчиманки, деярли барча тўйларда мазза қилиб ашула эшитиш ўрнига, беш кун олдин, бир ой олдин бошқа тўйларда эшитган гапларни сабр билан, тишни-тишга қўйиб яна тинглашга мажбурсан. Баъзан эй, Худойимей... деб юборади киши. Яна уларнинг гапириш оҳангига эътибор беринг, товба! Одатда киши бундай гапирмайдику.

Келинг, бу гапларни қўяйлик, чамамда ўтлаб кетдим. Ўзимизнинг тўйга қайтайлик.

Мана ўртада ўша номи етти маҳаллага кетган Ҳакимбобоғ. Ғоз туриш қилиб атрофни кўздан кечиради. Қўлида қийиқча. Ўтиришни бузадиганлар олдига бориб, шу қийиқчани бир силкитиб қўяди — тамом-вассалом. Тинчлик ўрнатилди, деб ҳисоблайверинг. Икки оғиз гапиради, сўнг навбати билан санъаткорларга мурожаат этади. Мамат ака бир жуфт қўшиқ айтади, сўнг Меҳри опага гал беради. Икки топқир шундай бўлгач, ўзи аския бошлайди. У ер-бу ерда ўтирганлар жавоб берган бўлади. Ухшатиб айтилиб қолса қийқириқ кўтарилади.

У пайтларда куёв даврада ўтирмасди. У беш-олти жўралари билан эшик олдида келган-кетганлардан кўз қулоқ бўлиб, «хуш кўрдик» деб турарди. Баъзи-баъзида ҳормангга даврага тушиб хизмат қилаётганларга атаганини қўл учида бериб, яна ташқарига чиқиб кетарди.

Соат ўн бирларга яқинлашиб қолганда меҳмонларга шўрва тортилди. Яна бирор соатлардан сўнг Ҳакимбобоғ келганларга, хизматда бўлганларга раҳмат айтиб, фотиҳа ўқиди. Шу билан базм тамом.

Эртаси никоҳ куни. Боя айтдим, келин бўлғуси бизга яқин деб. Ўша пайтда ҳовлимиз Қўштутга яқин жойда эди. Нима қиламиз, одатда куёв жўралари билан сурнай-чилдирмалар жўрлигида келишарди. Шундай қиладиган бўлдик: Сағбон кўчасидан Эски Жўвагача борамиз, сўнг Ҳамза (ҳозирги Зарқайнар) кўчаси бўйлаб айланиб, яна ўзимизнинг маҳаллага келамиз. Шундай қилдик. Мошин-пошин қаёқда дейсиз. Келинникидан чиққач, уйга келдик.

Энди келинни олиб келиш — энг муҳим вазифа эди. Шу маҳалладаги бир киши юк машинасини ҳайдарди. Ўша, барака топгур, мушкилимизни осон қилди. Келиннинг ҳам кўнгли қолмасин, деб янгалари, дугоналарини олиб ўша биз юрган йўллар билан айлантириб келишди. Ёр-ёрни бaралла очиқ машина устида айтишди.

Мана, биродар, тўйимиз ана шундай ўтган эди. Худога минг қатла шукр, яхши яшадик, бола-чақалик бўлдик. Ҳамма ўғил-қизларимиз уйли-жойли бўлиб кетишган. Бирдан олдин, бирдан кейин деганларидек.

Биляпман, мендан нима учун бу воқеани сўраганингизни. Шу кунларда радио ва телевизорларда тўйлардаги ортиқча дабдабабозликларга, исрофгарчиликларга қарши гаплар бўляпти. Жуда тўғри! Очиғини айтсам, баъзилар ўпкасини қўлтиқлаб қолди, сохта шуҳрат кетидан қувиб, кишилар норозилигига сабаб бўлмоқдалар. Товба, ҳеч замонда обрў-эътиборни пулга сотиб олиб бўладими. Ўзидан кетганлар ҳамманикидан мен ўтказаман деб чиранишии бефойда. Элдан чиққан эл назаридан қолади. Ҳамма қатори бўлгани яхши. Дабдаба эмас меҳр керак кишига. Бу ноёб хислат, у бозорда сотилмайди, лаш-лушга алишилмайди. Одам учун кераги шу. Бошқасининг аҳамияти йўқ. Инсон бўлсанг ҳалол топиб, ҳалол сарфла. Тағин бу гапимдан тўйлар сизникидака бўлсинми, деган хулосага келманг, мутлақо. Замон ўзгарди, минг бор айланса арзир ундан. Айтмоқчи гапим шуки, тўқликка шўхлик бўлмасин. Эл қатори, эл билан бирга бўлган ютқазмайди.

Президентимиз Фармон чиқарибдилар, раҳмат у кишига, минг раҳмат. Эскичасига ҳам, янгичасига ҳам манманлик ёмон касофат. Юртбошимиз бизни шу касофат касридан асрамоқликни ният қилибдилар. Илоё барака топсинлар, бахтимизга узоқ йиллар соғ-саломат бўлсинлар. Халқнинг кўнглидаги гапларни айтибдилар. Бошқалар қатори мен ҳам дуодаман.

**Суҳбатдош
Исмоил СУЛАЙМОНОВ.**

Internet ДУНЁ: ЭНГ СЎНГГИ ЯНГИЛИКЛАР

● **Россия Федерацияси Президенти Борис Ельциннинг Фармонига кўра «Газпром»нинг федерал мулкчилигида бўлган акцияларнинг 5 фоизи кимошди савдосида сотилади.**

● БМТ Хавфсизлик Кенгаши Бағдоднинг Ироқ ҳудудида БМТ махсус комиссияси фаолиятини тўхтатиш ҳақидаги қарорини якдиллик билан қоралади.

● **ГФР канцлери Герхард Шрёдер Лондонга қилган ўзининг дастлабки хорижий ташрифи пайтида Буюк Британия Бош вазири Т. Блэр билан кенг кўламдаги масалалар юзасидан музокаралар олиб борди.**

● Туркия полициясининг берган маълумотига кўра, полиция томонидан ақидапарастларнинг исёнга уриниши олди олинган. Улар Туркия Республикасининг 75 йиллиги байрам қилинаётган пайтда Мустафо Камол Ота-турк мавзолейини портлатишга тайёргарлик кўрганлар.

● Киев кўчаларидан бирининг кўриниши.

● **Хитой ва АҚШ махсус махфий хизматлари Хитойнинг жанубида гиёҳвандлик моддаларини ташиб ўтишни назорат қилувчи яширин электрон станция ўрнатилди. Бу станция доимий ҳаракатда бўлиб, уни 10 хизматчи бошқаради.**

● Эрон Афғонистон билан бутун чегара бўйлаб кенг миқёсдаги ҳарбий машқлар ўтказди. Бу машқларда 270 минг аскар ва юзлаб танклар қатнашмоқда.

● **БМТ Хавфсизлик Кенгаши Ливияга қарши эълон қилган жазо чораларини бекор қилмаслигини билдирди.**

● Марказий Америка узра рўй берган кучли «Митч» тўфонининг кучи соатига 320 километргача етди. Ҳозиргача қутқарувчилар 431 кишининг мурдасини топдилар, 1,8 минг аҳоли бедарак йўқолган. Никарагуанинг бошқа теграларида 225 киши ҳалок бўлган, 414 минг киши бошпанасиз қолган. Гондурасда ҳалок бўлганларнинг сони 250 кишидан ортди. Табиатнинг ушбу офати туфайли минтақа давлатлари кўрган зарар 1 миллиард доллардан зиёдни ташкил этди.

● **Германия полицияси МДҲ мамлакатлари муҳожирларини ноқонуний равишда ГФР ҳудудига ўтказиш билан шуғулланаётган жиноий гуруҳни фош қилди.**

«АДОЛАТ» ҲАМРОҲИМ БЎЛСИН ДЕСАНГИЗ...

1998 йилнинг 15 сентябридан бошлаб республикамизнинг барча «Матбуот уюшмаси» жамиятларида ва алоқа бўлимларида «АДОЛАТ» ижтимоий-сиёсий газетасига 1999 йил учун обуна давом этмоқда.

Обуна баҳосини эътиборингизга ҳавола қиламиз:

Ташкилотлар учун: 12 ойга — 2220 сўм
6 ойга — 1110 сўм.
3 ойга — 555 сўм.
1 ойга — 185 сўм.
Нашр кўрсаткичи: 101.

Якка тартибдаги обуначилар учун: 12 ойга — 2220 сўм.
6 ойга — 1110 сўм.
3 ойга — 555 сўм.
1 ойга — 185 сўм.
Нашр кўрсаткичи: 100.

ЭСЛАТМА:

Вилоятлардаги обуначиларга газета етказиб бериш учун кўрсатилган обуна нархи бир мунча ошиши мумкин.

«Адолат» ҳамиша ҳамроҳим ва суянчиғим бўлсин десангиз, унга обуна бўлинг!

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 6 йиллигига

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ КОНСТИТУЦИЯСИ

ҲУҚУҚИЙ ДАВЛАТ САРИ

Ҳуқуқий давлатда қонун ҳамма нарсадан устун бўлиши керак.

Ислом КАРИМОВ

Ўзбекистон Республикаси мустақил давлат бўлиб, жаҳондаги давлатлар қаторидан муносиб ўрин эгалламоқда. Ўзбекистон бозор иқтисодиётига ўтар экан, қуйи инсонпарвар демократик ҳуқуқий давлат қуриш вазифасини қўйди. Бу ҳақда Президент И. А. Каримов шундай деб кўрсатади: «Ўзбекистон-келажаги буюк давлат. Бу — мустақил, демократик, ҳуқуқий давлатдир. Бу инсонпарварлик қоидаларига асосланган жамият, бунда миллати, дини, ижтимоий аҳволи, сиёсий эътиқодларидан қатъий назар фуқароларнинг ҳуқуқлари ва эркинликларини таъминлайдиган давлатдир».

Ўзбекистонда ҳуқуқий давлат қуриш учун [illegible]. Бу мураккаб ва узоқ давом этадиган жараёндир. Демократик ҳуқуқий давлатни қуриш учун жаҳон давлатларининг ҳуқуқий давлат қуриш ва уни ривожлантириш тажрибаларидан кенг фойдаланиш керак. Адолат ва ҳақиқат тизими ижтимоий ҳаётимизнинг барча соҳаларини бирлаштириши лозим.

Давлатчилигимиз, адолат ва ҳақиқат ғояси, қонунчилигимиз асосидадир. Фуқароларнинг меҳнат қилиш, унинг нафақа ва солиқ, табиатни муҳофаза қилиш ва бошқа соҳаларнинг ҳаммаси ана шу замин асосида рўёбга чиқади.

Ўзбекистонда ҳуқуқий давлат қуриш ва жамиятни демократлаштиришнинг муҳим шартларидан бири — одамларнинг тафаккури ва ижтимоий онги ривожи ҳамда ижтимоий ўзгариш ва жамиятнинг ижтимоий ҳаёт суръатларининг бир-бирига боғлиқлиги ва мос бўлишлигидир. Буни биз кейинги вақтда маҳаллаларнинг ишини ривожлантиришда кўрамиз.

Узоқ йиллар мобайнида маҳаллаларда ҳаётий масалаларнинг кўпгинаси, яъни тўй-маъракалар, ҳашарлар ўтиб, маҳаллаларга сиёсий-иқтисодий ва бошқа кўпгина ишлар ҳал қилиниб, жамоатчилик фикри шаклланиб келди. Ҳуқуқий давлат қуриш учун Ўзбекистонда ҳуқуқий ва ижтимоий ислоҳотлар амалга ошаётган бир пайтда маҳаллалар жамият учун асосий таянч бўлгани туфайли, уларнинг роли ошмоқда.

Ўзбекистон Республикаси мустақил давлат бўлгандан кейин унинг иқтисодий, ижтимоий, тараққиёти, миллий ва маънавий ҳаётининг кўпгина [illegible] очиб берилди.

Ўзбекистон — бозор иқтисодиётига ўтиб, янги ижтимоий сиёсий тузумни яратади. Бозор иқтисодиётига ўтиш орқали халқнинг турмуш фаровонлиги амалга оширилади. Бунда [illegible] ва Ўзбекистоннинг миллий урф-одатлари, шарқ турмуш тарзи, фалсафаси ва илм қадриятлари ҳисобга олинади. Бу тузумга ўтиш демократик ҳуқуқий давлат орқали бўлиб, асосий вазифа ҳеч қандай зиён етказмасдан ижтимоий-иқтисодий тараққиётни янги босқичини оширишдир.

Ҳозирги тараққиёт босқичида иккита муҳим вазифа бажарилмоқда: Биринчи, иқтисодий асосда ижтимоий йўналтирилган янги давлатнинг моделини яратиш ва иккинчиси, бозорга ўтишни таъминлайдиган янги кадрларни шакллантиришдир. Ўтиш даврида ҳамма ислоҳотларни барча ходимлар ва халқ тушуниши керак. Ўзбекистонда турли ислоҳотлар устида бозорга ўтиш назарияси амалга оширилди. Чунки назариясиз амалиёт бўлмайди. Бу назарияни мустақил Ўзбекистоннинг биринчи Президенти И. А. Каримов барча олимлар, мутахассислар ва амалиётчилар билан биргаликда яратди. Бу назария қуйидагилардан иборат:

Биринчидан, Ўзбекистоннинг мустақиллигини жаҳон давлатлари ҳамдўстлиги ичида янада мустаҳкамлаш.

Иккинчидан, бу назария миллий мафкура яратилишини кўрсатади. Мустақилликка қадар бизда мафкура бўлиши мумкин эмас, у фақат синфий бўлади, деб келинар эди.

Учинчидан, мустақилликни ҳаётнинг турли соҳасида тўла тадбиқ этиш учун яхши ишлаб турган давлат тузуми мавжуд бўлиши керак. Бозор иқтисодиётига ўтиш учун Республика Президенти жамиятда давлатнинг ташкилотчилик фаолиятини ошириб, уни янгилаб, такомиллаштириб, қийинчиликлардан чиқиш ва ривожланишни тезлаштириш концепциясини ишлаб чиқди.

Тўртинчидан, бозор иқтисодиётига ўтиш назариясида қотиб қолган қоида бўлмай, у доимо ҳаёт тажрибаси асосида ривожланиб боради.

Бешинчидан, янги бозор иқтисодий муносабатларга ўтиш аста-секин, босқичма-босқич амалга оширилиб, аввалги инқилобий «сакраш» йўлидан бормайди.

Олтинчидан, миллий давлатчилигимиз моҳиятини халқ онгига кенг тушунтиришимиз керак. Ўзбекистоннинг қолоқлик ва қарамликда қолишлигининг сабаби, аввалги мафкура сунъий, миллий давлатчилигининг, миллий хусусиятларни инкор этиб келишлигидир.

Ҳуқуқий давлат — бу Ўзбекистонда яшовчи барча миллат-элатларнинг инсон ҳуқуқлари қоидаларига асосланган, миллати, дини, ижтимоий аҳволи, сиёсий эътиқодидан қатъий назар, фуқароларнинг ҳуқуқлари ва эркинликлари таъминланади.

Ўзбекистон Республикасининг ҳуқуқий давлатни барпо этиш муҳим масаладир. Бу ҳуқуқий давлат қуйидаги Конституциявий белгиларда кўринади:

1. Ўзбекистон — суверен демократик давлат бўлиб, у бирон синф, сиёсий партия, тоифа ва гуруҳнинг манфаатини ҳукмронлиги диктатураси бўлмасдан, жамиятда давлат, сиёсий партия, табақа ва гуруҳларнинг иқтисодий, миллий ва маънавий манфаатларини ифодалайди. Халқ давлат ҳокимиятининг асосий манбаи бўлиб, Ўзбекистон Республикасида давлат ҳокимияти халқ манфаатларини ҳимоя қилади. Бу ҳақда Конституциянинг 13-моддасида шундай дейилган: «Ўзбекистон Республикасида демократия умуминсоний принципларга асосланади, уларга кўра инсон, унинг ҳаёти, эркинлиги, шаъни, қадр-қиммати ва бошқа даҳлсиз ҳуқуқлари олий қадрият ҳисобланади.

Демократик ҳуқуқ ва эркинликлар Конституция ва қонунлар билан ҳимоя қилинади».

Конституциянинг 15-моддасига биноан ҳуқуқий давлатнинг энг муҳим белгиси — бу жамиятда Конституция ва қонунларнинг устунлиги принципи [illegible]

[illegible]

3. Ҳуқуқий давлатда — Конституциянинг 56-моддасида [illegible]

[illegible]

4. Ҳуқуқий давлатнинг яна бир муҳим белгиси [illegible]

[illegible]

5. Конституциянинг 18-моддасига асосан [illegible] халқаро ҳуқуқий нормаларга мувофиқлаштирган ҳолда амалга оширади.

6. Конституциянинг 117-моддасига асосан, давлат органларига сайлов тизимини умумий, тенг, тўғридан-тўғри сайлов ҳуқуқи асосида яширин овоз бериш йўли билан ўтказилиши ҳам ҳуқуқий давлатнинг белгилари ҳисобланади.

Ўзбекистонда давлат халқ иродасини ифода этиб, унинг манфаатлари учун хизмат қилади. Бунда халқ давлат учун мавжуддир. Шунинг учун давлат билан фуқаролар бир-бирлари олдида масъулдирлар.

7. Конституциянинг 53-моддасига биноан ҳуқуқий давлатнинг муҳим белгиларидан бири — бозор муносабатларини ривожлантиришга қаратилган Ўзбекистон иқтисодиётининг негизини турли шакллардаги мулк ташкил этади. Ҳозирги вақтда Конституция асосида мустақил Ўзбекистон [illegible] Бу ҳақда Президент И. А. Каримов шундай деб кўрсатади: «...ҳозирги шароитда Ўзбекистоннинг янги давлатчилиги [illegible]».

Ўзбекистон Республикасининг янги Конституцияси [illegible]

Курбонали ХОЛМЎМИНОВ,
Тошкент Давлат Университети «Давлат қурилиши ва ҳуқуқи» кафедрасининг мудири, ҳуқуқшунослик фанлари номзоди, доцент.

Тилга эътибор — элга эътибор

ДИЛ КЎЗГУСИ

Ўзбек тилига давлат тили мақоми берилганига ҳам мана, тўққиз йилдан ошди. Ҳукуматимиз томонидан тилимизнинг қонун йўли билан ҳимояланганига бежиз эмас, албатта. Бироқ «Давлат тили тўғрисида»ги қонунга амал қилинишида ҳамон сусткашлик мавжуд.

Маълумки, ўзбек тили қадимий, мазмунан бой ва гўзалдир. Маҳмуд Кошғарий, Хўжа Аҳмад Яссавий, Алишер Навоий ва Заҳириддин Муҳаммад Бобур ижод этган бу тил [illegible]

[illegible] кўплар қатори ана шу сиёсатдан жабр кўрганим билан боғлиқ айрим воқеаларни эслашни лозим топдим.

ҒАРОЙИБ ШОШИЛИНЧНОМА

Бундан йигирма бир йил илгари, тўғрироғи, 1977 йили олий ўқув юртига ҳужжат топшириб, кириш имтиҳонларидан яхши баҳолар олдим. Конкурс (мандат)га бир ҳафта вақт бор эди. Тўплаган балларим етмаслигига ишонч ҳосил қилгач, илгари олий ўқув юртларининг бирида доцент бўлиб, кейин бошқа ишнинг бошини тутган тоғамга телефон қилиб, вазиятни тушунтирдим. Тоғам мандатни охиригача кутгин, кечки ёки сиртқи бўлимга балинг етиб, илашиб қоларсан, деди.

Заҳар ака деган татар кишининг хонадонида ижарада турар эдим. Орадан кўп ўтмай менинг исмимга шошилинчнома келиб қолди. Қарасам тоғамдан. «Азамат. Балинг етмаса масъул котиб, профессор Калхат Харомовичга учра. У яхши одам». Шошилинчномани ўқигач, аввалига ҳайрон бўлдим: шунақа исму шариф ҳам бўларкан-да? Шу заҳоти хонадон соҳибини исми ёдимга тушди. Бу ерда одамлар Заҳар деб исм қўйишади-ю, Калхат, Харом қўйишига нега ажабланаман, дедим ўзимга ўзим.

Эртаси куни институтга келиб: «отв. секретарь» деган ёзув қистирилган эшик олдида навбатда турдим. Ниҳоят масъул котиб қабулига кириб: «Калхат Харомович сиз бўласизми?» дедим даб-дурустдан. «Унақа одам бу ерда ишламайди. Эшикни орқасидан ёп!» деди масъул котиб жаҳл билан.

Ҳафсалам пир бўлиб, ҳужжатларимни олиб, олий даргоҳдан чиқаётганимда деворга осиғлиқ ёзувга кўзим тушиб қолди: «Кундузги бўлимда конкурсдан ўтолмаган абитуриентлар кечки ва сиртқи бўлимлар бўйича қабул ҳайъати масъул котиби проф. Талъат Ҳотамович Икромовга мурожаат қилсин».

Афсуски, ҳужжатларимни қайтариб олган эдим. Ўпкам тўлиб, йиғлаворай дедим. Биология ва зоология бўйича мутахассис, фан доктори, профессор Талъат Ҳотамовичга Калхат Харомович деб мурожаат қилганим учун ўзимни жуда айбдор сездим. Аслида айб мендамиди? Ёки ғиж-ғиж хато ёзилган шошилинчномадами?

Хуллас, ўша йили мандатда бир-икки балл кам йиққанлар кечки ва сиртқи бўлим талабалари бўлишганди. Ана сизга бегона тилдаги ходима ёзган шошилинчноманинг «фойдаси».

Алам қилганидан Тошкентда қолиб ишлаш истаги пайдо бўлди. Ўқишдан «йиқилибди» деган таънага чидаш қийин-да. Қишлоққа, ота-онамга шошилинчнома жўнатмоқчи бўлдим. Почтага келиб: «Конкурсдан қайтдим. Тошкентда қоламан», деб шошилинчнома ёзиб, почта ходимасига узатдим. У: «Пиши на русском языке!» деб қайтариб берди. Роса ялиниб, олдирдим. Ҳалиги хонимча бурнини жийириб, сўзларни санаб узатган пулимни ҳам ижирғаниб олди.

Орадан икки кун ўтиб, эрталаб хонадон қўнғироғи жиринглаб қолди. Уй эгаси Заҳар ака кўзини уқалаб эшикни очди. Кимнингдир йиғламсираб гапирганини мен ҳам нариги хонадан туриб эшитдим. Онамнинг овозига ўхшайди. Мени кўриши билан бағрига босиб, йиғлай кетди. Дадам ҳам бирга келган эканлар, кўзларида ёш қалқиб турибди.

Онам ҳиқиллаганча бағридан қўймайди. «Сени биров урдими ё йиқилдингми, нега қон қусасан?» деса, анграйиб қолибман. Биров душманлик қилиб нотўғри маълумот берган бўлса керак, кимдан нима гап эшитдингиз, дея сўрадим. Дадам ҳам мен билан қучоқлашиб бўлгач, воқеани айтиб беришди. Улар етиб борган шошилинчномада: «Қон қусиб йиқилдим. Тошкентда қоламан», деб ёзилган почтачи ҳам буни тасдиқлаб, тезроқ бормасангиз бўлмайди, деган. Кулишни ҳам, йиғлашни ҳам билмай қолгандик ўшанда...

ХОРИЖДА ЎЗБЕКЧА КУЙ

Худога шукр. Ўзбекистон давлати, ўзбек миллий тилининг қудрати, довруғи жаҳоннинг барча мамлакатлари эътиборига тушаётир. Ўтган йили Ўзбекистон халқ артисти Мунножот Йўлчиева АҚШ, Франция давлатларида сафарда бўлиб қайтган эди. «Зиёратлар қабул бўлсин», деб уларнинг хонадонида бўлдик. Бир дунё таассуротлар билан қайтган экан, мириқиб тингладик.

— Чет элларда мустақил Ўзбекистон номидан борганимиздан, шу юртнинг фарзанди эканимдан жуда-жуда ифтихор туйганман.

Унга яқин мамлакатларда бўлиб, ўзбек мумтоз қўшиқларини жон қулоқлари билан тинглашганини, ҳайрат ва ҳавас билан боққан нигоҳларини кўриб, тўғриси, ҳаяжонимни яширолмадим. Айниқса, Францияда французлар ўта санъатсевар халқ экан. Ўзбек тилида ижро этилган ҳар бир мумтоз ашуламизни, мусиқамизни магнит лентасига кўчириб, унинг изоҳини ҳам ёзишди.

Ўзбекнинг адабиёти, маданияти, обрў-эътибори миллий тилида экан.

ТИЛ — МИЛЛАТ ҚИЁФАСИ

Фидойи халқимиз ўзбек тили тўғрисида бугун қайғураётгани йўқ. Бунинг тарихи узоқ, Маҳмуд Қошғарий, Аҳмад Яссавий, Алишер Навоий ва Абдулла Қаҳҳордан тортиб айни кунларгача тилимизнинг мавқеи учун курашиб келиняпти. Адиб Абдулла Қаҳҳор ёзганидек, жуда бой, чиройли тилимиз бор. Бу тилда ифода этиб бўлмайдиган фикр, туйғу йўқ!

Нима учун биз Абдулла Қодирий, Чўлпон, Ойбек, Абдулла Қаҳҳор асарларини севиб ўқиймиз? Сабаби нимада? Чунки бу адиб адибларимиз айтган сўзларига биринчи бўлиб ўзлари амал қилишган. Эътибор берган бўлсангиз, Абдулла Қаҳҳор қисқа ва лўнда ёзади. Тилимизнинг бойлиги, ширалилигию нафосати, гўзаллигидан машҳур сўз устаси унумли фойдаланади. Асарларининг ўқимишлилиги ҳам шундан.

Ҳозирги кунда мактаб ўқувчилари ва олий ўқув юрти талабаларини она тили тўғрисидаги савиялари талаб даражада эмасдек туюлади, назаримда. Буни таҳририятларга келган мактублардан ҳам билса бўлади. Бу ўз тилига лоқайдликдан бошқа нарса эмас. Ўрта мактабни миллий тилда битирган айрим ҳамюртларимиз орасида рус тилида бемалол ёза оладиганлари ҳам бор. Иброҳим Ғафуров, Маҳкам Маҳмудов, Мурод Муҳаммад Дўст, Азамат Зиё, Нарзулла Жўраев каби олим, ижодкорлар рус тилида ҳам бемалол ижод қиладилар. Уларни бемалол зуллисонайн — икки тилни билувчи дейишимиз мумкин. Буюк адиб Садриддин Айний, таниқли драматург ва ёзувчи Ўлмас Умарбеков ва бошқалар бунга мисол бўлади.

Ўзбекистонда яшаб, шу халқнинг тилини [illegible]

ҒУМАЕВ АЖРИҚ ЧАҚИРИЛСИН!

Ўша йиллари Китоб туман мудофаа ишлари бўлимида [illegible] қайтганда кириб, аробини бўлса қўйи, деб қисталанг қиларди. Бир куни уйимизда ўтирганида онамнинг укаси чойнак олиб кирганида у тоғамдан қаерда хизмат қилганини сўраб қолди. Шунда тоғам ота-онасининг кексалигини, тўнғич ўғил бўлгани учун эрта уйлангани, битта фарзанди борлиги ва бунинг устига хотини яна ҳомиладорлигини айтади. Шунда ҳалиги майор «Мумкин эмас бундай бўлиши, бир болалилар, албатта, ҳарбий хизматга жўнатилади, иккинчи фарзанд туғилганидан кейин хизматдан озод қилинади», деб қолди. Шундан сўнг ёнидан блокнот ва ручкасини олиб, тоғамнинг исм-шарифини, қайси қишлоқда яшашини сўрайди. Бундан қўрқиб кетган тоғам фамилиям Ғумаев, отим Ажриқ, Дониёршайх қишлоғи деб ёздирди. «Сен билан ҳарбий комиссариатда гаплашаман», деб қўяди майор.

Орадан уч кун ўтмай, қишлоқ фуқаролар йиғинига чақирув қоғози келади: «Призивнику Гумаеву Аджирику срочно явиться в райвоенкомат».

Қишлоқ фуқаролар йиғини ҳарбийларни рўйхатга олиш бўлими ходими Ғумай, Ажириқ деган шахсларнинг бу ҳудудда яшамаслиги, қолаверса, бу одамнинг эмас, ёввойи ўтнинг исми эканлигини айтиб, ҳарчанд уринмасин, «Топасан, бўлмаса ишдан ҳайдатаман» деган дўқ-пўписалар ҳам бўлгани рост..

ТошДУнинг журналистика факультетида ишлаб юрган кезларим рус гуруҳида ҳам талай ўзбек йигит-қизлар таълим олиб, рус тилида «яхши» ва «аъло» ўқиб битирган талабаларни яхши биламан. Ўзбекистон телевидениесининг «Ахборот» кўрсатувида фаолият кўрсатаётган Садриддин Суяров ва Шерзодхон Қудратхўжаевларни ҳозирги кунда телетомошабинлар яхши танийди. Эътибор берган бўлсангиз, улар ҳеч қачон тайёр матнга қараб ўқимайди (мен бу ерда матнга қараб ўқийдиганларни камситмоқчи эмасман). Уларнинг дунёқараши, ўз она тилида равон сўзлашига эътибор берганмисиз?

Яқинда Садриддин Суяров республика «Камолот» жамғармасининг совриндори бўлганидан, Шерзодхон Қудратхўжаев эса «Йилнинг энг яхши журналисти» танлови ғолиблари сафидан ўрин олганидан хабарингиз бор.

Оддий бир мисол. Тошкент тиббиёт педиатрия институтининг рус гуруҳида таҳсил олаётган Тойлоқ туманилик аълочи талаба Шоиста Боймуродованинг рус тилида ёзган бир даста шеърлари кўп нусхада «Педиатр» газетасида босилди. Кейин билсак, у ўзбек тилида ҳам шеър ёзаркан. Газетанинг навбатдаги сонида бу шеъри ҳам эълон қилинди. Бундай мисоллар ҳаётда кўп учрайди. Ҳамма гап қунтда.

Айрим ҳолларда бунинг тескариси ҳам бўлади. Бундан ўн йиллар илгари ҳуқуқшунослик мутахассислиги бўйича ўқишни тугатган бир йигит ишга кириш учун таржимаи ҳол тўлдиришда меъёридан ортиқ хатога йўл қўйгани учун дипломи бекор қилингани ҳақида эшитган эдим. Шу воқеа туфайли институт раҳбарияти таъзирини олган эди.

Бир куни енгил машинамда ишга кетаётиб Ҳамид Олимжон метроси олдидаги бекатда укамни қолдирдим. У метрода кетадиган бўлди. Юз эллик метрлар чамаси юрувдим ҳамки, ДАН ходими менга таёқчасини кўтариб «Тўхтанг!» ишорасини қилди. Қоидани буздингиз, баённома ёзаман, деб қолди. Машинанинг олди ўриндиғига ўтириб, баённомани қўлига олди. «Ёзаман! Ёзаман!» деб икки бор такрорлади ва бир нима таъма қилгандай тиржайди. Менинг назаримда қоида бузилгани йўқ, агар риоя қилмаган бўлсам, майли ёзинг, дедим. Бор-йўғи бир гапдан иборат баённомани тўлдирди. Ўзини лейтенант Улуғбек Мамадалиев деб таништирган ДАН ходимини баённомада ёзганларини ўқиб, имзо чекдим. Не кўз билан кўрайки, ўзбекча битилган бор-йўғи икки-уч жумла ғиж-ғиж хато билан ғализ ёзилган эди...

Яқинда бир танишим милиция соҳасига кириб ишлаш истагини билдирган эди. Олий ёки ўрта маълумотли бўлишидан қатъий назар, спортдан ташқари махсус тест саволлари ва она тилидан ёзма (диктант) имтиҳон бўларкан. Мен бу ерда ҳам тилга эътибор берилаётганидан жуда хурсанд бўлдим.

МАСЪУЛИЯТ КЕРАК

Миллатнинг қиёфасию кўзгуси, қолаверса, обрўси бўлган миллий тилимизга юқори мансабдор шахслардан тортиб, оддий кишиларгача масъулият сезишлари лозим. Айни пайтда лотин ёзувига асосланган алифбога ўтишга тайёргарлик кўраяпмиз. Бунга аста-секин кўникиб, ўрганиб ҳам қолдик. Бироқ айрим корхона, ташкилот ва фирмаларнинг кириш пештоқига ёзилган лавҳалар кўпинча хато ёзиляпти.

Пировардида тил ҳақида ёзар эканман, буюк адибимиз Абдулла Қаҳҳорнинг қуйидаги сўзлари барчамиз учун дастуруламал бўлишини истардим:

«Сизлар ҳар қаердан келгансизлар. Институтни битиргандан кейин жойларга бориб ўқувчиларга инглиз, немис, француз, испан тилларини ўргатасизлар. Менинг сизларга айтадиган энг зарур гапим шуки, сизлар борадиган жойларингга чет тиллар билан бирга (балки биринчи навбатда) ўз она тилимиз — ўзбек тилига чексиз муҳаббат туйғусини олиб боринглар! Ўзбек тили ғоят бой, ниҳоят чиройли ҳар қандай фикр ва туйғуни ифода қилишга қодир эканини амалда кўрсатинглар; қаерда ва қандай шароитда ишламанглар, тил маданиятимизнинг машъали бўлинглар!».

Аллома устоз Алишер Навоий «Тилга эътибор — элга эътибор», деган. Ширинсўз одамларни халқимиз аҳли дил, деб эъзозлайдилар. Чунки тил — дилнинг кўзгусидир.

Азамат СУЮНОВ,
журналист.

«Пахта-98»

ҒАЙРАТ СУСАЙМАЙДИ

Сирдарё вилояти пахта штаби билан боғланганимизда шу нарса маълум бўлдики, бу йил Сирдарёликлар қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш бўйича кўламли ишларни амалга оширдилар. Жумладан, давлатга ғалла топшириш режаси вилоят бўйича анча ортиғи билан бажарилди. Айни кунларда пахта йиғим-терими вилоятда қизғин суръатларда давом этмоқда. Бу жабҳада Ховос, Сайхунобод, Боёвут туманлари олдинги ўринларда бормоқда. Вилоят бўйича пахта тайёрлаш йиллик режага нисбатан 0,50 фоизни ташкил этмоқда. Ш. Рашидов, Мирзаобод ва Меҳнатобод туманларида бу кўрсатгич кун сайин пасайтириб юборилмоқда.

Баҳорги об-ҳавонинг ноқулай келишини рўкач қилиш деҳқонга ярашмайди. Шундай бўлишига қарамай, вилоятнинг айрим хўжаликларида йиллик пахта режалари ортиғи билан бажарилмоқда. Биз жойларда бўлганимизда, ҳосил етиштириш ва уни йиғиштириб олишга жиддий эътибор қаратилганлигининг гувоҳи бўлдик. Бунинг натижасида йиллик пахта режаси бажарилмоқда. Шу кунга қадар 20 дан ортиқ деҳқон-фермер хўжаликларида ва жамоа хўжаликларида пахта тайёрлаш режалари ортиғи билан уддаланди.

Сайхунобод туманида бир куннинг ўзида иккита — «Бирлашган» ҳамда «Шўрўзак» хўжаликлари давлатга пахта топшириш йиллик режасини муваффақиятли адо этдилар. Ушбу хўжаликларда ҳосил йиғим-терими уюшқоқлик билан ташкил этилганлиги ва мавсумга бутун техникаларнинг жалб этилганлиги асосий омил бўлди. «Бирлашган» жамоа хўжалиги давлатга 2119 тонна, «Шўрўзак» ширкатлар уюшмаси давлатга салкам 2500 тонна «оқ олтин» армуғон этди. Айни кунларда ушбу хўжаликларда ҳосил йиғим-терими қизғин суръатларда давом этмоқда. Энг асосийси, ушбу хўжаликларда ҳосилдорлик 28—30 центнерга етказилади.

Неъматилла МЎМИНОВ,
«Адолат»нинг ўз мухбири.

Бозор — юрт кўзгуси

ЎЗБЕКОНА ТАНТИЛИК БОР, БУ ЖОЙДА

Самарқанд бозорлари — кўҳна шаҳарнинг фақат ўзигагина хос, бетакрор чизгилари, улуғворлиги ва шукрона турмуш маромининг ифодаси.

Самарқанд бозорлари — Ўзбекистоннинг жаннат дарвозалари. Унда саховатли кузнинг рангин манзаралари, она табиатнинг туғанмас эҳсонлари, қут-баракаси ва албатта асл ўзбек деҳқонига хос мурувват, тантилик, бағрикенглик мужассам. Дамариқ, Мармар бозорлари, Темирйўл ва Сиёб бозорларида шундай ҳиссиётни сезасиз. Улар салкам ярим миллион аҳоли истиқомат қилаётган қадимий шаҳарнинг ифтихорига айланган.

Яқинда ўз юртига жўнаб кетаётган москвалик журналист ҳамкасбларим самолёт учишидан бир неча соат аввал машҳур Сиёб бозорини

эслаб қолишди. Меҳмонлар кун бўйи юравериб анча толиқишганди. Бироқ Бибихоним мадрасаси ёнидаги салкам уч гектарлик бозорга кирибоқ уларнинг кайфияти бирдан тетиклашиб, юзларига табассум югурди.

— Бозор эмас, нақ жаннатнинг ўзи-ку, — деди улардан бири ҳавас ва ҳайратини яширолмай.

— Москвада ҳам бозорлар кўплигини биларсиз. Аммо нархини ҳар қандай ҳамён кўтаравермайди. Оддий фуқаро эшик олдида мўлтираб ўтираверади.

Ҳа, Москвада шундай. Молиявий инқироз бозор пештахталарини анчайин ҳувиллатиб қўйган, нарх-наво кунда бир сапчиб турган бир пайтда москваликлар тангликдан чиқиш йўлини турли сиёсат раҳнамоларининг баландпарвоз ваъдаларидан излашади. Намойишлардан вақт қизғанишмайди.

Самарқандда эса бозор меҳнат билан обод. Халқнинг тирикчилигини, аҳволу руҳиятини кўрмоқчи бўлсанг унинг бозорига кир, деган шарқона нақлнинг ҳақиқий ифодасини шу ерда топасиз. Жаннатмакон ўлканинг минг турли нознеъматлари — боғибаланд анжирию учқора майизи, Дашнобод анори-ю, Омонқўтон зираси, Мирзачўл қовуни ва албатта Самарқанднинг машҳур пўлоти нонлари... ҳамма-ҳаммаси бозорга кўрк ва саховат бағишлаган.

— Бу қадар тўкин-сочинлик, фаровонлик боиси деҳқонга доимо пешвоз чиқаётганимизда, — дейди Сиёб бозори директори Музроб Ҳамроев. — Уларга ҳамма шарт-шароитларни муҳайё қилиб қўйганмиз. Шу боис Ўзбекистоннинг турли бурчакларидан — Фарғона, Сирдарё, Жиззах, Қашқадарё, Хоразм, Қорақалпоғистондан бу ерни маъқул кўриб, маҳсулотини олиб келадиганлар кўпчилик.

Дарвоқе, тарихи юз йилларга туташ бу қадимий бозорда сўнгги йилларда кенг кўламдаги ободонлаштириш, таъмирлаш ишлари амалга оширилди. Шарқона меъморчилик услубидаги янги дарвозалар қурилди. Савдо саҳни кенгайтирилиб доимий пештахталар сони 1200 тага етказилди. Салкам 600 квадрат метр саҳнли расталар тепаси қайта ёпилди. Янги радио тармоғи ишга туширилди. Турли деҳқончилик маҳсулотларидан 500 тоннасини сақлашга мўлжалланган омборхона, тош-тарози хўжалиги кам-кўстсиз ишлаши таъминланди. Бугун ҳам юз нафардан зиёд бозор хизматчилари деҳқонга қулай шароит яратиш билан банд.

— Республика Вазирлар Маҳкамасининг бозорлар фаолиятини тартибга солиш тўғрисидаги қарори кундалик ишимизда муҳим дастуриламал бўлиб хизмат қилмоқда, — дея фикрини давом эттиради Музроб Ҳамроев.—Деҳқон бозори ўз номи билан деҳқонники. Шу боис унда спиртли ичимликлар ва санитария рухсати бўлмаган бошқа масаллиқлар, озиқ-овқатлар сотилишига қатъиян чек қўйганмиз. Харидорлар учун қулай ва арзон транспорт хизмати йўлга қўйилган.

Музроб ака асли яхшигина иқтисодчи, мутахассис. Шу боис у бозор харидорлар мушкулини енгиллаштирибгина қолмай, шаҳар бюджетига дуруст даромад келтириш йўлларини излайди. Ҳозир бозорда кўрсатилаётган хизматлар эвазига ҳар ойда шаҳар хазинасига 2 миллион 200 минг сўмгача нақд пул тушаяпти.

Энг муҳими, ишда ҳалоллик, покизалик бозорга барака, обрў келтиришини раҳбар ҳам, жамоа ҳам чуқур тушуниб етган. Шу боис узоқ-яқиндан ризқу насиба истаб келган деҳқон ҳам, харидор ҳам Сиёб бозорида муродини ҳосил бўлаётганидан, унинг ҳар доим файзу тароватга тўлиб туришидан мамнун.

Зоҳир ТЎРАҚУЛОВ,
«Адолат»нинг ўз мухбири.

СУРАТЛАРДА: Сиёб бозори раҳбари Музроб Ҳамроев; пештахтаю расталарда йилнинг ҳамма фаслларида ана шундай тўкин манзарани кўрасиз. Муаллиф олган суратлар.

ДОНОЛАР ДЕЙДИ:

Ўғри ва йўлтўсарларнинг ризқини кесинг. Ёмон қўшнидан қочинг. Йўлдошсиз сафарга чиқманг. Нокаслар ва бадаслар билан йўл юрманг. Бировнинг ерига дарахт экманг.

* * *

Сиз мол-дунёга эмас, мол-дунё сизга хизмат қилсин.

* * *

Бировнинг мулкига эгасидан ҳам жонкуярроқ бўлинг. Бировнинг уйида катталик қилманг. Нокас одамни уйингизга йўлатманг. Кексалар сўзини хор қилманг.

* * *

Осойишталик вақтингизда кўпроқ хушёр бўлинг. Кулфат етганда сабр қилинг. Танглик вақтида фаровонликни ўйланг ва фаровонлик пайтида тангликни ёддан чиқарманг.

* * *

Ширин сўз илонни инидан чиқарганидек, мулойим сўз ваҳшийларни улфатга айлантиради.

* * *

Сирни пинҳон тутмоқчи бўлсанг, бировга ишониб айтма, чунки сенга ўзингдан бошқа жонкуярроқ кимса йўқ.

* * *

Ёмонларга раҳм қилиш яхшиларга ситам етказишдир ва золимларни авф қилмоқ дарвишларга жабр қилишдир.

* * *

Жоҳил агар тил билан донишманддан ғолиб келса ажаб эмас, чунки тош ҳам жавоҳирни синдиради.

—Кўрдингми, дугонажон аждодларимиз қандай бинолар қуришган-а!

Тургунбек МАҲКАМОВ олган лавҳаси.

БОБУР

Бир қўлимда — қалам, бирида — қилич,
Менинг кўргулигим экан бир талай.
Ҳинд сори юзланиб кунни қилдим кеч,
Бир яхши шеър айтинг, бир йиғлаб олай...

Олқор ДАМИН

Шоир Абдулла ТУРДИЕВ—«Адолат» меҳмони

Аслида бу — иқтидорли ва салоҳиятли шоиримизни Сизга таништириб ўтиришнинг ҳожати йўқ. У кишининг республика матбуотида фаол қатнашиб келаётганига қарийб ўттиз йил бўлди. Бу орада шоиримиз эл оғзига тушди, ўзига хос овози ва сози билан элимизнинг эҳтиромини қозонди. Сиз — ўзингизнинг севимли газетангиз «Адолат» саҳифалари орқали ҳам шоир Абдулла Турдиев билан кўп бор учрашгансиз, мушоҳада ва мулоҳазага чорловчи шеър-ашъорларини, ўйлаймизки, мириқиб ўқигансиз. Шоиримиз халқ орасида кўп бўлади, одамларнинг дарду қувончларига ошно тутинади. Шу боис ҳам шоиримизнинг ҳар бир сатрида халқона оҳанг уфуриб туради.

АЁЛ — БУ МЎЪЖИЗА, АЁЛ... БУ — ДАРДДИР...

МУВАШШОҲ

Манфаатхон ЖАМОЛИДДИН қизига

Муножот оҳанглар ичра бир аёл —
Афиф сувратини гулга ўрайди.
Нозли кўзларида... ки, ўктам хаёл —
Фаришта — ўзидан савол сўрайди...
Айт, дилим, Бахт сенга боқдими кулиб,
Айт, юрак, туйғулар — юлдузми бисёр?!
Толе ҳузурида жуфт қуллуқ қилиб,
Хуллас, сўнг ишвали бошлайди алёр.
О, алёр — санамнинг шабнамдек тоза —
Некбин юрагидан тўкилган гарддир.
Гўзаллик дунёга бўлар овоза —
Аёл — бу мўъжиза, аёл... бу — дарддир!

...ТОШ ОТМА ФАҚАТ...

Ой, Куёши, юлдузи билан
У — осмондай ягона хилқат.
Ва қадимдан ҳикмат бор теран:
«Марҳумларга тош отма фақат!»

Ки, юракка санчилган игна —
Хотира — оғир дард, тўлғоқдир...
Тупроққа бош қўйиб жимгина —
Марҳумлар абадий уйғоқдир!...

МАНЗАРА

Бўшаган чаноқдай ҳувуллар дала,
Гўёки йиғилган у бир дастурхон.
Ва ёки етилган нони бир йўла —
Узилган тандирга ўхшайди бу он.

Сержин чеҳраси бобо кузакнинг —
Уфққа бош қўйган шип-шийдон пайкал.
Тоғ-тоғ хирмонлар-чи, деҳқон юракнинг —
Меҳрига олтиндан қўйилган ҳайкал!..

МЕНИНГ ҚУЧОҒИМГА СИҒМАГАН... БАҲОР...

Муҳаббат — мўъжиза, муҳаббат — тилсим,
Ишқим томирида гувуллар анҳор.
Энди... аза тутиб, йиғлайди сим-сим —
Менинг қучоғимга сиғмаган... баҳор!

АБДУЛАТИФНИНГ ШЕЪРИ

Кўзим қароғида томчи — кўл... кўрдим,
Нилий гумбазларда асрий йўл кўрдим.
Падар, мен — падаркуш ўғлингни, кечир,
Сағана тошингда мангу... гул кўрдим...

ДЎППИ

Лоқайд овутамиз гоҳида ўзни,
Дўппи топилгай деб, омон бўлса бош.
Мангуга тарк этмас ЎЗБЕКни — бизни —
Асли дўппиларда акс этар қуёш.

Ногаҳон гупуриб ваҳшийлик қонда,
Бирининг кўзини бошқаси ўйган...
Қай бир талотўпда, қай бир суронда —
Кўплар дўпписини йўқотиб қўйган!
Бу мисоли бедаво дард — боддир, болам.
Азал-азал халқим ўзи уруғ сочар шу тупроққа,
Сен ҳам гулу... ниҳол эккин — ЎЗБЕКИСТОН деган боққа!
Ҳақгўй элим, иншооллоҳ, айиради оқни-оққа —
Бу — боқийлик пештоқида... панддир, болам.
Абдуллоҳ... бу — илоҳийлик... «Қуръон»да дарж этилган ном,
Қуёш айни тиккададир... насиб этса, узоқдир шом!
Юрагимга пичоқ санчиб, яшаяпман — билсанг, мудом —
Оғриқ билан қалам сурмоқ — бахтдир, болам!
ШОИРлик ҳам қисмат қўйган отдир, болам!

Абдулла ТУРДИЕВ.

Кўнгил гавҳари

БОҚИЙ ГУЛЗОР

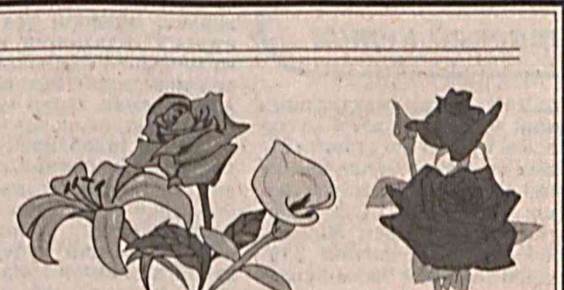

Ҳазрат Навоий болалик чоғларида улуғ авлиё шоир Фаридиддин Атторнинг «Мантиқ-ут-тайр» деган достонини ёдлаганини ва бу китобдан ниҳоятда таъсирланиб ўзи билан ўзи бўлиб қолганлигини ўқиганман.

Ёш Алишернинг ота-онаси бу кетишда савдойи бўлиб қолмасин дея унинг қўлидан китобни тортиб олиб яширадилар. Лекин Алишер бу китобни бошидан охиригача ёдлаганди. Ҳар бир байтини яширинча такрорлаб юрарди, бундан бошқа билан иши йўқ эди.

Унинг шундай ҳолатга тушишини нима билан изоҳлаш мумкин?

Умуман, нега болалар беҳад таъсирчан бўладилар?

Нега ҳар бир нарса, ҳар бир ҳодиса уларнинг қалбида чуқур из қолдиради?

...Доимо зиддиятлар тўфони ичида яшовчи одамизод болалик онларини эсласа, кўз олдида ёрқин бир манзара намоён бўлади.

Хотирасида муҳрланиб қолган азиз ва лазиз болалигини соғинади. Унинг камалакмисол ранго-ранглигини ҳис этади.

Болалик шаффоф туйғулар билан суғорилган гулзордир. Бу гулзор шунчалар тароватлики, унга яқинлашган ҳар қандай одамнинг ҳоли паришон бўлади...

...Ҳеч эътибор берганмисиз боланинг нигоҳи қанчалар покиза эканлигига. Нақадар тийрак ва зийрак эканлигига. Унинг ана шу нигоҳи ранго-ранг Табиатнинг жозибали манзаралари ва беқиёс ҳодисаларга тушганда беихтиёр порлаб кетади.

У ана шу нигоҳи-ла гуногун Табиат гўзаллигига маҳлиё бўлади.

Ундан ҳайратланиб завқланади.

Ундан завқланиб ҳайратланади.

Гўзаллик шу нигоҳ деразасидан таралиб ўтиб зим-зиё юрак қаърига ёғилиб киради ва уни ёритиб юборади.

Гўзаллик шу йўсинда юракда зуҳурланади.

Гўзаллик зуҳури-ла чайилган юракка Бақо томчиси томади.

Ва Бақо томчисига Моҳият чулғанади.

Ва бундан ёлқинланган юрак бағрида Муҳаббат чечаклайди.

Бу Муҳаббат руҳафзо инжулар дарёсидан сув ичади.

Бу Муҳаббат умидбахш хаёл насимини эмади. Ундан ифорлар йиғади...

...Ниҳоят жозиб Муҳаббат қийғос очилади.

Ва шунда осмон пештоқида чақмоқ чақиб ярақлаб кетгандек бўлади.

Ва шунда гумбаз остидаги замин қалтираб кетгандек бўлади.

Чексиз коинот сандиғи очилиб кетгандай бўлади гўё шунда.

Олис-олислардан учқур Само оти етагида Нур қуюлиб келади ва солим Борлиқни чўмилтиради.

Қийғос очилган Муҳаббат қат-қатига сурурли Оҳанги-ла дастадаста роҳатбахш Нур сизиб киради.

Қийғос очилган Муҳаббат қат-қатига мўъжиз Оҳанг-Нур жимирлаб сингади...

...Ногаҳон Муҳаббат қатидан ажиб бир учқун чақнаб чиқади. Кейин ажиб учқунлар чақнаб чиқа бошлайдилар.

Ва улар тарам-тарам бўлиб юрак тубидаги ўт уяларига туша бошлашадилар.

Ва тўсаттан юрак қасрига ўт кетади...

Ҳазрат Навоийга қайтайлик. Ул зот умр бўйи «Мантиқ-ут-тайр»дан таъсирланиб юрди. Умри адоғида эса «Мантиқ-ут-тайр» достонига жавобия тарзида «Лисон-ут-тайр» китобини ёзди.

«Лисон-ут-тайр» достони ниҳоясида Қақнус деган қуш ҳақида ҳикоя келтирилади. Бу қуш ўрмонда яшаб, умр бўйи ўтин йиғиш билан машғул бўлар экан. Умрининг адоғида эса йиққан ўтинларидан хирмон уяр ва унинг устига чиқиб олиб сайрай бошлар экан. У чунонам сайрарканки, сайроғидан хирмонга ўт кетар экан. Хирмон билан бирга сайраётган Қақнус ҳам ёниб кетар экан. Қизиқи шундаки, хирмон уюми буткул ёниб бўлиб култепага айлангач, унинг остидан Қақнус боласи чиқиб келар экан.

Ҳазрат Навоий Фаридиддин Атторни Қақнусга, ўзини ўша Қақнус боласига ўхшатганини баён қилади «Лисон-ут-тайр»да.

...Одамизод дунёга ош-нон ейиш учунгина келмайди. Одам боласи дунёдан ўтиб кетганда ҳам ўзидан из қолишини, ўзи ёққан чироқ ҳамиша ёниб туришини орзу қилади.

У боқийликни орзу қилади.

Боқийлик сарчашмалари эса болаликдан бошланади.

Болаликнинг бетакрор манзараларидан бошланади...

Саъдиддин САЙДИСЛОМОВ.

ДУШАНБА, 9

ЎзТВ-I
«Ўзбекистон» телеканали
6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!».
8.00—8.40 «Таҳлилнома».
*
8.40 «Ўзлик». Бадиий-публицистик кўрсатув.
9.05 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Соҳибқирон қўрғони».
9.25 «Жаҳон спорти».
9.35 «Олтин тож». Телевизион ўйин.
10.00, 12.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар.
10.05 Кино янгиликлари.
10.20 «Ўзбек киноси ижодкорлари».
10.40 Кундузги сеанс. «Толарда қолди қалбим». Бадиий фильм.
12.05 Ўзбекистон телерадиокомпанияси [illegible] концерт.
12.35 «Муҳаббат қиссаси». Теленовелла.
13.10 [illegible]. Мультфильм.
13.20—14.00 «Олтин дала». Пахтакорлар учун ахборот-мусиқий кўрсатув.
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 «Учрашув».
18.35 «Олам ва одам».
18.50 «Эл тинчлиги йўлида».
19.05 Жалолиддин Мангуберди таваллудининг 800 йиллиги олдидан. «Хиёнатлар ҳалқасида». 4-қисм.
19.25, 19.55, 20.25, 21.00, 22.00, 23.25 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
20.00 «Биржа ва банк хабарлари».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.05 «Иқтисод ва биз».
21.30 ЎзТВ экранида биринчи марта. «Олтин тулпор» дуоибади». Телевизион бадиий фильм. 1-қисм.
22.05 «Бободеҳқон, Сизга таъзим». Мусиқий дастур.
22.35 Зиё Нажмий. «Занжирбанд шер». Аббос Бакиров номидаги Андижон вилоят ёшлар театрининг спектакли. 1-қисм.
23.30 «Ахборот».
24.00—00.05 Ватан тимсоллари.

Ёшлар канали
18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Янги авлод» студияси намойиш этади. (Янгиликлар, «Жажжи давра», Мультомоша).
18.40 «Хонадон».
18.55 «Сурур».
19.00 «ДАВР». Ахборот дастури.
19.25 «Нигоҳ».
19.40, 20.30, 22.25 — Эълонлар.
19.45 «Морена Клара». Телесериал (Венесуэла).
20.35 «Ахбор». Халқаро шарҳ.
20.55 «Ёшлар» телеканалида.
21.05 «Худуд».
21.25 Араб эстрадаси.
21.50 «Ёшлар» телеканалида.
21.55 Мусиқий дастур.
22.00 «ДАВР». Ахборот дастури.
22.30 Синема. «Қирувчи».
00.10 Спорт-қитъаси.
00.40 Хайрли тун!

ЎзТВ-III
TTV
17.55 Кўрсатувлар дастури.
18.00 «Даракчи».
18.10 Мухлис — ТВ.
18.30 Болалар учун. «Эя ва унинг дўстлари ҳузурида».
18.45 «Санта-Барбара». Телесериал.
19.25, 19.55, 20.25, 21.00 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
20.00 [illegible]
20.10 «Чуст хилолари». Телефильм.
20.30 «Ахборот».
21.05 «Таггерт». Телесериал.
21.55 Телефакт.
22.10 «Халқ саломатлиги йўлида».
22.25 «Даракчи».
22.45 Спорт-тайм.
23.15 «ТТВ-мюзик».
23.35 «Минг бир ҳикмат».
23.40 Оҳанглар ва эълонлар.
23.50 Саргузашт фильмлар экрани.
01.15 «Хайрли тун, шаҳрим!».

ЎзТВ-IV
«Халқаро» телеканали
16.45 Кўрсатувлар тартиби.
16.50 «Мультсайёра».
*
17.10 — 18.50 Туркия телевидениеси
*
Россия жамоат телевидениеси
18.50 [illegible]
19.20 [illegible]
21.00 «Время».
*
21.30 «Муҳаббат тарихи». Телесериал. 127-қисм.
22.15 «Бугун оламда...». Ахборот кўрсатуви.
22.20 «Замонавий дизайн».
22.40 «Ўтмишсиз келажак йўқ».
23.00 «Вести».
23.30 Тунги сеанс: «Тош юрак». Бадиий фильм (Франция). Бош ролда Ален Делон.
01.10 «Ахборот» (рус тилида).
01.35—01.40 Тунингиз осуда бўлсин!

СЕШАНБА, 10

ЎзТВ-I
«Ўзбекистон» телеканали
6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!».
8.00—8.30 «Ахборот».
*
8.30 Республика газеталарининг шарҳи.
8.45 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Тошкентда байрам онлари».
8.55 «Созимда диёр мадҳи». Мусиқий дастур.
9.20 Болалар учун. «Бир сиқим тупроқ».
9.40 «Кинонинг минг бир олами». Кинокўрсатув.
10.00, 12.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар.
10.05 «Бинокор».
10.30 Янги алифбони ўрганамиз.
11.00 «Томчи».
11.15 «Мактублар — кабутарлар».
11.35 Ўзбек куйларидан концерт.
12.05 Кундузги сеанс. «Камтарин қулингиз». Бадиий фильм.
13.25 «Телевизион миниатюралар театри» пахтакорлар ҳузурида.
14.10 — 14.55 Футбол. Ўзбекистон чемпионати. «Насаф» — «Пахтакор».
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 Ўсмирлар учун. «Сени Ватан кутади».
18.30 «Ҳунарманд». Тележурнал.
18.50 «Таянч нуқтаси».
19.05 Жалолиддин Мангуберди таваллудининг 800 йиллиги олдидан. «Тақдир фожиаси». 5-қисм.
19.25, 19.55, 20.25, 21.00, 22.05 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
20.00 «Етти хазина».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.05 «Акс садо».
21.35 ЎзТВ экранида биринчи марта. «Олтин тулпор» дуоибади». Телевизион бадиий фильм. 2-қисм.
22.10 «Қўшиғимиз Сизга армуғон». Мусиқий дастур.
22.40 «Миллий таълим уфқлари».
23.10 «Ўзлигинг намоён қил». Экранда — Фарғона вилояти.
23.45 «Ахборот».
00.15 Зиё Нажмий. «Занжирбанд шер». Аббос Бакиров номидаги Андижон вилоят ёшлар театрининг спектакли. 2-қисм.
01.05—01.10 Ватан тимсоллари.

Ёшлар канали
18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Янги авлод» студияси намойиш этади. («Эркатой», Мультомоша).
18.40 Солиқ ҳақида сабоқлар.
18.55 «Ёшлар» телеканалида.
19.00 «ДАВР». Ахборот дастури.
19.25 «Бугун — Жаҳон ёшлари куни».
19.40, 20.30, 22.25 — Эълонлар.
19.45 «Морена Клара». Телесериал.
20.35 «Ёшлар ва спорт».
20.45 «Болливудга нигоҳ».
21.00 «Меҳр кузда». Қашқадарё вилоятидан тайёрланган.
21.25 Суҳбатдан кейинги суҳбат.
21.40 «Бугун — Жаҳон ёшлари куни».
22.00 «ДАВР». Ахборот дастури.
22.30 Синема. «Сўнгги юриш».
00.20 Хайрли тун!

ЎзТВ-III
TTV
17.55 Кўрсатувлар дастури.
18.00 «Даракчи».
18.10 Болалар учун. «Энди эртак бошланади».
18.30 «Санта-Барбара». Телесериал.
19.10 «Суҳбатдош». Публицистик кўрсатув.
19.25, 19.55, 20.25, 21.00 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
20.00 «Туризм ҳақида». Ҳафталик шарҳ.
20.30 «Ахборот».
21.05 «Таггерт». Телесериал.
21.55 «Учрашув». Ғайрат Убайдуллаев.
22.25 «Янги ой чиққан кеча».
22.45 «Даракчи».
22.55 «Морт ва Фил». Мультсериал.
23.15 «Бу — джаз».
23.35 Оҳанглар ва эълонлар.
23.40 Фильмофонд хазинасидан. «У замонлар ўтиб кетди».
00.55 «Хайрли тун, шаҳрим!».

ЎзТВ-IV
«Халқаро» телеканали
Россия жамоат телевидениеси
7.30 — 9.00
*
16.45 Кўрсатувлар тартиби.
16.50 «Мультсайёра».
*
17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси
*
Россия жамоат телевидениеси
18.45 «Тиғиз пайт».
19.00 «Мавзу».
19.45 Шамолларда қолган ҳисларим «Скарлетт» сериалида.
20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 «Время».
*
21.35 «Муҳаббат тарихи». Телесериал. 128-қисм.
22.20 «Бугун оламда...» Ахборот кўрсатуви.
22.25 «ТВ-4да немис тўлқини».
22.45 «Моҳир».
23.00 «Вести».
23.30 «Польшага назар».
23.45 «Ахборот» (рус тилида).
00.10 Тунги сеанс: Мики Рурк ва Роберт де Ниро «Фаришта юраги» психологик триллерида.
02.00—02.05 Тунингиз осуда бўлсин!

ЧОРШАНБА, 11

ЎзТВ-I
«Ўзбекистон» телеканали
6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!».
8.00—8.30 «Ахборот».
*
8.30 Лирик тароналар.
9.00 «Саломат бўлинг». Спорт дастури.
9.20 «Замин фидойилари».
9.35 «Жавоҳирлар бўстони». Адабий кўрсатув.
10.00, 12.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар.
10.05 «Талаб ва таклиф».
10.30 Алифбо сабоқлари.
11.00 «Юртим жамоли». Публицистик кўрсатув.
11.20 «Кузги кемачалар». Мультфильм.
11.30 «Акс садо».
12.05 «Тасвирга кўчган кўнгил».
12.20 Кундузги сеанс: «Қимматга тушган ҳузур-ҳаловат». Бадиий фильм.
13.40 «Зилол-98». Фольклор-этнографик ансамблларининг телефестивали.
14.10—14.35 «Дунё кўриб, дунёлар ярат».
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 «Нима бўпти» лақабли бегемот». Мультфильм.
18.20 Болалар учун. «Кўзгу». Тележурнал.
18.45 «Алпомиш авлодлари». Спорт дастури.
19.05 Жалолиддин Мангуберди таваллудининг 800 йиллиги олдидан. «Жалолиддиндан сўнг». 6-қисм.
19.25, 19.55, 20.25, 21.00, 21.55, 23.50 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
20.00 «Таълим-тарбия миллий дастури — амалда».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.05 «Тафсилот».
21.25 «Мусиқа ва замон».
22.00 «Элга кирсанг, элдек бўл».
22.20 ЎзТВ экранида биринчи марта. «Олтин тулпор» дуоибади». Телевизион бадиий фильм. 3-қисм.
«Тунги ҳамроҳ».
22.50 «Билим-ринг».
23.30 «Янги авлод».
23.55 «Ахборот».
00.25—00.30 Ватан тимсоллари.

Ёшлар канали
18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Янги авлод» студияси намойиш этади. (Янгиликлар, «Спорт майдончаси», Мультомоша).
18.40 «Семурғ». Ўсмирлар учун ахборот-кўнгил очар дастури.
18.55 Мусиқий клип-антракт.
19.00 «ДАВР». Ахборот дастури.
19.25 «Ракурс».
19.50 Мусиқий лаҳзалар.
20.00 Спорт-лотто.
20.10 «Лаззат».
20.25, 22.45 — Эълонлар.
20.30 Ринг.
20.45 «Рақслар қанотида».
21.05 Автoрейд.
21.15 «Эркин фикр».
21.35 «Ёшлар» телеканалида.
21.40 Сиз севган хонанда: Охунжон Мадалиев.
22.00 «ДАВР». Ахборот дастури.
22.25 Ҳаммаси мода ҳақида.
22.50 Синема. «Важоҳат».
00.20 Хит-коллекция.
00.40 Хайрли тун!.

ЎзТВ-III
TTV
17.55 Кўрсатувлар дастури.
18.00 «Даракчи».
18.10 «Ерилтош». Мультўплам.
18.30 «Санта-Барбара». Телесериал.
19.10 Ёқимли оҳанглар.
19.25, 19.55, 20.25, 21.00 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
20.00 «Онагинам».
20.20 Мусиқий танаффус.
20.30 «Ахборот».
21.05 «Таггерт». Телесериал.
21.50 «Хайрли оқшом».
22.20 «Севаман, жоним элим».
22.35 «Даракчи».
22.45 «Нурли мавж».
23.05 Оҳанглар ва эълонлар.
23.10 Видео—«О».
00.50 «Хайрли тун, шаҳрим!».

ЎзТВ-IV
«Халқаро» телеканали
Россия жамоат телевидениеси
7.30—9.00
*
16.45 Кўрсатувлар тартиби.
16.50 «Мультсайёра».
*
17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси
*
Россия жамоат телевидениеси
18.45 «Тиғиз пайт».
19.00 «Инсон ва қонун».
19.45 Шамолларда қолган ҳисларим «Скарлетт» сериалида.
20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 «Время».
*
21.35 «Муҳаббат тарихи». Телесериал. 129-қисм.
22.20 «Бугун оламда...». Ахборот кўрсатуви.
22.25 «Дурдаршан».
22.45 «Шоҳсупа сари йўл». Спорт дастури.
23.00 «Вести».
23.30 «Бу бўстон аро...».
23.50 «Ахборот» (рус тилида).
00.15 Тунги сеанс: «Корсиканча анъаналар». Кинокомедия.
01.35—01.40 Тунингиз осуда бўлсин!

ПАЙШАНБА, 12

ЎзТВ-I
«Ўзбекистон» телеканали
6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!».
8.00—8.30 «Ахборот».
*
8.30 Республика газеталарининг шарҳи.
8.45 «Шаҳринг озода бўлсин».
9.05 «Талаба ва спорт».
9.25 «Маърифат маскани».
9.50 «Инсон ва шер». Мультфильм.
10.00, 12.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар.
10.05 «Теран томирлар».
10.30 «Сарғайган саҳифалар». Адабий кўрсатув.
10.50 «Жараён».
11.10 «Эртаклар — яхшиликка етаклар».
12.05 Кундузги сеанс. «У дунёдан келган қотил». Бадиий фильм.
13.40 Ёш ижрочилар концерти.
14.10—14.40 Каратэ бўйича жаҳон чемпионати.
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 «Бешбармоқ». Тележурнал.
18.30 «Дунё адабиёти».
18.50 «Харита». Халқаро шарҳ.
19.05 «Ҳидоят сари».
19.25, 20.25, 21.00, 22.00 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Юзма-юз».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.05 «Мулкдор».
21.30 ЎзТВ экранида биринчи марта. «Олтин тулпор» дуоибади». Телевизион бадиий фильм. 4-қисм.
22.05 «Муҳаббат соғинчи». Мусиқий дастур.
22.30 «Сеҳрли шуъла». Кинокўрсатув.
22.50 **«Сомон йўли».**
23.50 «Ахборот».
00.20—00.25 Ватан тимсоллари.

Ёшлар канали
18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Янги авлод» студияси намойиш этади. («Бўш ўтирма», Мультомоша).
18.40 Мушоира.
18.50 Мусиқий лаҳзалар.
19.00 «ДАВР». Ахборот дастури.
19.25 «Мезон».
19.40, 20.30, 22.25 — Эълонлар.
19.45 «Морена Клара». Телесериал.
20.35 «Одобнома».
20.45 «Ёшлар» телеканалида.
20.50 Шарқ эстрадаси.
21.05 Мутойиба.
21.25 Баҳс, мунозара, таҳлил.
21.45 Ёшлик наволари.
22.00 «ДАВР». Ахборот дастури.
22.30 «Дойче Велле» тақдим этади...
22.50 Синема. «Хайр, ширин орзулар» (Покистон). 1-серия.
00.05 «Жаҳон жанговар санъати» (рус тилида).
00.20 Хайрли тун!

ЎзТВ-III
TTV
17.55 Кўрсатувлар дастури.
18.00 «Даракчи».
18.10 «Ерилтош». Мультўплам.
18.20 «Билиб қўйган яхши».
18.35 «Санта-Барбара». Телесериал.
19.15 Мусиқий дақиқалар.
19.25, 19.55, 20.25, 21.00 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
20.00 «Кўзгу».
20.30 «Ахборот».
21.05 «Ханда дўкони».
21.25 «Довюраклар». Телесериал.
22.15 «Яхши кайфият».
22.45 «Даракчи».
22.55 Ҳудуд «М». Ёшлар дастури.
23.20 Оҳанглар ва эълонлар.
23.25 «Видео-О».
01.05 Хайрли тун, шаҳрим!

ЎзТВ-IV
«Халқаро» телеканали
Россия жамоат телевидениеси
7.30—9.00
*
16.45 Кўрсатувлар тартиби.
16.50 «Мультсайёра».
*
17.10—18.45 Туркия телевидениеси.
*
Россия жамоат телевидениеси
18.45 «Тиғиз пайт».
19.05 «Эслашлари учун...». Ролан Биков. Кўрсатувни Л. Филатов олиб боради.
19.45 Шамолларда қолган ҳисларим «Скарлетт» сериалида.
20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!.
21.00 «Время».
*
21.35 «Муҳаббат тарихи». Телесериал. 130-қисм.
22.20 «Бугун оламда...» Ахборот кўрсатуви.
22.25 «Глинка 44».
22.40 «Спорт клуб».
23.00 «Вести».
23.30 «Кино сайёраси». Орнела Мути.
23.50 Кинематограф: Орнела Мути «Биринчи муҳаббат» фильмида.
01.30 «Ахборот» (рус тилида).
01.55 Тунги сеанс: «Рим империясининг емирилиши». Бадиий фильм. 1-қисм.
03.25—03.30 Тунингиз осуда бўлсин!

ЖУМА, 13

ЎзТВ-I
«Ўзбекистон» телеканали
6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!
8.00—8.30 «Ахборот».
*
8.30 «Рақслар гулдастаси». Мусиқий дастур.
8.55 «Умр мазмуни».
9.15 «Банкокдан Сиднейгача». Спорт дастури.
9.35 «Меъёр».
10.00, 12.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар.
10.05 Немис тили.
10.35 «Халқ ижодиёти».
11.00 Болалар учун. «Кичкинтоймиз — гижингтоймиз».
11.20 «Маслак ва мақсад».
11.40 «Куйла, ёшлигим». Мусиқий дастур.
12.05 Кундузги сеанс: «Биринчи қалдирғоч». Бадиий фильм.
13.15 Футбол. Ўзбекистон чемпионати. «Нефтчи» — «Пахтакор».
14.10—15.10 «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи».
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 Болалар учун. «Гулғунчалар».
18.25 «Имконият».
18.45 «Сиҳат-саломатлик».
19.05 «Қалб минбари».
19.25, 19.55, 20.25, 21.00, 22.25 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
20.00 «Аруз гулшани».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.05 «Мавзу».
21.45 ЎзТВ экранида биринчи марта. «Олтин тулпор» дуоибади». Телевизион бадиий фильм. 5-қисм.
22.30 «Дўстлик тароналари». З. Каримова.
22.55 «Ахборот».
«Мунаввар дунё». Дам олиш дастури.
23.25 «Азиз сиймолар».
23.45 Бадиий фильм.
01.10—01.15 Ватан тимсоллари.

Ёшлар канали
18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Янги авлод» студияси намойиш этади. (Қизиқарли хабарлар, «Дунё ва болалар», Мультомоша).
18.40 «Ҳуқуқ ва бурч».
18.55 Мусиқий лаҳзалар.
19.00 «ДАВР». Ахборот дастури.
19.25 «Шабнам».
19.45, 20.30, 22.30 — Эълонлар.
19.45 «Морена Клара». Телесериал.
20.35 Автосалтанат.
20.45 «Бизнес доктор».
21.15 «Интерспорт».
21.30 Мусиқий клип-антракт.
21.35 «Азизим».
22.00 «ДАВР». Ахборот дастури.
22.25 «Ёшлар» телеканалида.
22.35 Синема. «Хайр, ширин орзулар» (Покистон). 2-серия.
23.45 Мусиқий сарҳадлар.
24.00 Спорт қитъаси.
00.30 «Мунаввар тонг истаб».

ЎзТВ-III
TTV
17.55 Кўрсатувлар дастури.
18.00 «Даракчи».
18.10 «Ерилтош». Мультўплам.
18.35 «Санта-Барбара». Телесериал.
19.15 «Жозиба».
19.25, 19.55, 20.25, 21.00 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
20.00 «Хусусийлаштириш: қадамбақадам».
20.30 «Ахборот».
21.05 «Довюраклар». Телесериал.
21.45 «Адабий иқлим».
22.00 «Ишдаги ишқ ёки...».
22.20 «Даракчи».
22.30 Спорт оламида.
23.00 Оҳанглар ва эълонлар.
23.05 Тунги сеанс: «Панагиянинг ўғирланиши».
00.35 «Хайрли тун, шаҳрим!».

ЎзТВ-IV
«Халқаро» телеканали
Россия жамоат телевидениеси
7.30—9.00
*
16.45 Кўрсатувлар тартиби.
16.50 «Мультсайёра».
*
17.10—18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 «Чип». Қисқа метражли бадиий фильм.
*
Россия жамоат телевидениеси
19.15 «Сиҳат-саломатлик».
19.45 «Мўъжизалар майдони».
20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!.
21.00 «Время».
*
21.35 «Муҳаббат тарихи». Телесериал. 131-қисм.
22.20 «Бугун оламда...» Ахборот кўрсатуви.
22.25 «Сизнинг адвокатингиз».
22.40 «Дил изҳори».
23.00 «Вести».
23.30 «Оскар» совриндорлари антологияси».
23.45 «Марти» (1955 йил). Бадиий фильм (АҚШ).
01.15 «Ахборот» (рус тилида).
01.40 Тунги сеанс: «Рим империясининг емирилиши». Бадиий фильм. 2-қисм.
03.10-03.15 Тунингиз осуда бўлсин!

ШАНБА, 14

ЎзТВ-I
«Ўзбекистон» телеканали
6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!».
8.00—8.30 «Ахборот».
*
8.30 Республика газеталарининг шарҳи.
8.45 «Мусиқа бўстони». Телеальманах.
9.05 «Ўзбекистон ифтихори». Спорт дастури.
9.25 «Хатларда — ҳаёт акси».
«Умид» намойиш этади:
10.05 «Ғазалхон ёшлигим».
10.25 «Очиқ дарс».
10.45 «Маҳалламиз болалари». Телемусобақа.
11.45 «Эй, умри азиз».
*
12.05 Телевизион миниатюралар театри.
12.40 «Фан ва тараққиёт».
13.00 «Маънавият». Бадиий-публицистик кўрсатув.
13.30 «Зийнат».
13.55 Кундузги сеанс: «Яна ўша Насриддин». Бадиий фильм. 1-серия.
14.45—15.15 «Вилоят хонандалари куйлайди». Мусиқий дастур.
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Болалар учун. «Фламинго».
18.20 «Мувозанат». Ахборот-таҳлилий кўрсатув.
18.40 «Бахтли воқеа».
19.25, 20.25, 21.00, 22.10 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 Оқшом эртаклари.
20.10 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
20.20 «Жаҳон спорти».
20.30 «Ахборот».
21.05 «Олтин дала». Пахтакорлар учун ахборот-мусиқий кўрсатув.
21.45 «Чироғи ёниқ уй». Телетанлов.
22.15 «Ҳамма кўриши шарт эмас...». Мусиқий дам олиш дастури.
23.05 «Ахборот».
«Тунги сафдош». Дам олиш дастури.
23.35 «Куй ва тасвир».
23.55 «Нил дарёсидаги олишув». Бадиий фильм. 1-серия.
01.00—01.05 Ватан тимсоллари.

Ёшлар канали
8.55 Кўрсатувлар дастури.
9.00 «Янги авлод» студияси намойиш этади.
9.50 «Ёшлар куйлаганда».
10.00 «Нигоҳ».
10.15 «Нафосат».
10.30 «Сурур».
10.35 «Сир».
10.50 Ёшлар ва спорт.
11.00 Ракурс.
11.25 «Болливудга нигоҳ».
11.40 «Меҳр кузда». Қашқадарё вилоятидан тайёрланган.
12.05 «Рақслар қанотида».
12.25 «Яхши, ёмон йигитлар». Телесериал.
13.10 «Эркин фикр».
13.30 Сиз севган хонанда: Охунжон Мадалиев.
13.50 Бизнес-доктор.
14.20 «Синбад». Телесериал.
15.05 «Жаҳон жуғрофияси».
15.50 Шу куннинг мавзуси.
16.10 «Синема».
17.40 «Дойче Велле» тақдим этади...
* * *
18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Янги авлод» студияси намойиш этади. («Боланинг тили», Мультомоша).
18.40 «Дилбарим».
18.55 Мусиқий лаҳзалар.
19.00 «ДАВР». Ахборот дастури.
19.25 Интерфутбол.
19.40, 20.30, 22.35 — Эълонлар.
19.45 «Яхши, ёмон йигитлар». Телесериал.
20.35 «Туйғу».
20.55 Бизнес академия.
21.10 «Ёшлар» телеканалида «Оқ қуш» видеофильмининг премьераси.
22.00 «ДАВР». Ахборот дастури.
22.25 Мусиқий клип-антракт.
22.30 «Ёшлар» телеканалида.
22.40 Синема. «Бэтман». 1-серия.
00.30 «Сенинг вақтинг».
00.50 Хайрли тун!

ЎзТВ-III
TTV
7.55 Кўрсатувлар дастури.
8.00 «Ерилтош». Мультўплам.
8.20 «Туризм ҳақида».
8.50 «ТВ ва театр».
9.10 «Янги ой чиққан кеча».
9.30 «Сансет Бичнинг муҳаббати ва сирлари». Телесериал.
10.15 Дилором наволар.
10.25 Болажонлар экрани.
12.05 «Муаллиф».
12.35 «Бева Бланка». Телесериал.
13.20—13.35 «Умрбоқий мерос».
***
17.55 Кўрсатувлар дастури.
18.00 «Даракчи».
18.10 «Ерилтош». Мультўплам.
18.30 «Табиат шифохонаси».
18.45 «Қонун ҳимоясида».
18.55 «Ёввойи табиат».
19.20 Мусиқий танаффус.
19.25, 19.55, 20.25, 21.00 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
20.00 «Таянч».
20.20 Дилором наволар.
20.30 «Ахборот».
21.05 «Даллас». Телесериал.
21.55 «Хобби-холл».
22.15 «Ҳамшаҳарлар».
22.35 Гиннес-шоу.
23.00 «Даракчи».
23.10 Эълонлар ва оҳанглар.
23.15 «Кинонигоҳ».
01.00 «Хайрли тун, шаҳрим!».

ЎзТВ-IV
«Халқаро» телеканали
9.00 Кўрсатувлар тартиби.
9.05 «Кино сайёраси». Орнела Мути.
9.25 Орнела Мути. «Биринчи муҳаббат» фильмида.
10.55 «Кросс-Роудс» кафесига хуш келибсиз!».
11.25 «Айчурек».
11.45—12.30 «Биргаликда куйлаймиз».
***
17.10—18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 Кўрсатувлар тартиби.
18.50 «Кузмунчоқ».
19.10 «Тасвир-98».
19.25 «Чинсэн».
19.55 «Тенгдошлар».
20.10 «Гўзаллик ва мангулик ҳақида».
20.30 «Мусиқий олимп».
*
Россия жамоат телевидениеси
21.00 «Время».
21.45 «Махфий ҳужжатлар». Сериал.
*
23.25 «Ахборот» (рус тилида).
23.50 Тунги сеанс: «Алвидо, Чарли». Бош ролда Тони Кюртс, Деббй Рейнольдс (Англия).
01.40—01.45 Тунингиз осуда бўлсин!

ЯКШАНБА, 15

ЎзТВ-I
«Ўзбекистон» телеканали
6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!».
8.00—8.30 «Ахборот».
*
8.30 «Камалак». Болалар учун кинодастур.
«Умид» намойиш этади:
9.15 «Талабалик йилларим».
9.35 «Оқибат».
10.00 «Ватанимга хизмат қиламан».
11.00 «Мен билган билмаган дунё».
11.25 «Орзулар қанотида».
11.45 «Анъаналар этади давом». Мусиқий дастур.
12.15 «Ҳамроз».
12.55 Кундузги сеанс: «Яна ўша Насриддин». Бадиий фильм. 2-серия.
13.45 «Болалигим — пошшолигим».
14.15 «Ўзбекистон спортининг нуфузи».
14.30—15.20 «Ҳамма кўриши шарт эмас...» Мусиқий-дам олиш дастури.
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Олтин тож». Телеўйин.
18.25 «Қишлоқ ҳақида ўйлар».
18.45 Экран куйлари.
19.05 «Ўзлик». Бадиий-публицистик кўрсатув.
19.25, 20.00, 20.25, 21.10 — Эълонлар.
19.30 «Таҳлилнома» (рус тилида).
20.05 «Санъат олами».
20.30 «Таҳлилнома».
21.15 «Якшанба оқшомида». Мусиқий дам олиш дастури.
21.55 «Элга кирсанг, элдек бўл».
22.20 «Алпомиш ўйинлари фестивали». Спорт дастури.
22.40 ТВ—1 намойиш этади: Телеанонс.
«Аср мўъжизаси» кинодастури.
22.55 Кино янгиликлари.
23.10 «Жаҳон киноси юлдузлари».
23.30 «Нил дарёсидаги олишув». Бадиий фильм. 2-серия.
00.35—00.40 Ватан тимсоллари.

Ёшлар канали
8.55 Кўрсатувлар дастури.
9.00 «Янги авлод» студияси намойиш этади.
9.50 Ёшлик наволари.
10.05 «Лаззат».
10.20 «Мезон».
10.35 «Мутойиба».
10.55 «Оқ қуш». Видеофильм.
11.45 Цирк, цирк, цирк.
12.15 «Яхши, ёмон йигитлар». Телесериал.
13.00 Интерфутбол.
13.40 «Буни кино дейдилар». Телесериал.
14.05 Шарқ эстрадаси.
14.20 «Синбад». Телесериал.
15.05 Жаҳон жуғрофияси.
15.50 «Синема».
17.20 Шабнам.
17.40 «Дунё ҳафта ичида».
* * *
18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Янги авлод» студияси намойиш этади. («Катта танаффус», Мультомоша).
18.40 «Остонадаги орзулар».
18.55 Мусиқий лаҳзалар.
19.00 «ДАВР». Ахборот дастури.
19.25 «Нафосат».
19.35, 20.25, 22.55 — Эълонлар.
19.40 «Яхши, ёмон йигитлар». Телесериал.
20.30 «Далил ва шарҳ».
20.40 «Синфдош».
21.00 «Турфа олам».
21.30 Миллионлар ўйини.
21.45 Сиз ёқтирган қўшиқлар.
21.55 «Ёшлар» телеканалида.
22.00 «ДАВР». Ахборот дастури.
22.25 «Қалб тароналари». Равшан Комилов.
22.40 «Кинопрофи».
23.00 Синема. «Бэтман қайтмоқда». 2-серия.
00.50 Хайрли тун!

ЎзТВ-III
TTV
7.55 Кўрсатувлар дастури.
8.00 «Кичкина деманг...».
8.25 Дилором наволар.
8.35 «Латифа».
8.50 «Дурдона».
9.00 «Сансет Бичнинг муҳаббати ва сирлари». Телесериал.
9.45 «Мусиқий майдонча».
10.05 «Минг бир ҳикмат».
10.10 «Бева Бланка». Телесериал.
10.55 «Усто». Телелавҳа.
11.05 «Бир ҳамдард истар кўнгил».
11.30—13.10 Такрорий фильмлар экрани.
* * *
17.55 Кўрсатувлар дастури.
18.00 «Даракчи».
18.10 Дилором наволар.
18.15 «Латифа».
18.30 «Мультжумбоқ». Телевизион ўйин.
18.50 «Жавоҳирлар соҳили».
19.10 Мухлис-ТВ.
19.25, 20.00, 20.25 — Эълонлар.
19.30 «Таҳлилнома» (рус тилида).
20.05 «Таманно».
20.20 «Етти иқлим оҳанглари».
20.30 «Таҳлилнома».
21.10 «Даллас». Телесериал.
21.55 «Талабларга биноан...»
22.10 «Фаолият».
22.40 «Даракчи».
22.50 Оҳанглар ва эълонлар.
23.00 «Кинонигоҳ».
00.40 «Хайрли тун, шаҳрим!».

ЎзТВ-IV
«Халқаро» телеканали
9.00 Кўрсатувлар тартиби.
9.05 «Эртакларнинг сеҳрли олами».
10.20 «Парле ву франсэ?».
10.45 «Бу ажиб дунё».
11.00 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
11.10 «Оскар» мукофоти антологияси».
11.25 «Марти». (1955 йил). Бадиий фильм. (АҚШ).
12.55 «Табиат билан танишув».
13.05—13.15 «Умид».
* * *
17.10—18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 Кўрсатувлар тартиби.
18.50 «Жонли сайёра».
*
Россия жамоат телевидениеси.
19.05 «Аралаш» журналидаги қувноқ воқеалар.
19.20 «Олтин серия». «Огарева, 6» фильми.
20.55 «Киноафиша».
21.00 «Время».
*
21.35 «Таъзим».
21.55 Мюзик-холл.
22.15 «Таҳлилнома» (рус тилида).
22.45 Якшанба кинозали: «Машаққатли йўл». Бадиий фильм.
00.15—00.20 Тунингиз осуда бўлсин!

Қўқондаги янги таъмирланган темир йўл вокзали.

Турғунбек МАҲКАМОВ олган сурат.

ШАҲАР БЕДАРВОЗА ЭМАС

Юртимизда кечаётган ислоҳотларнинг ҳаётга тадбиқ этилишида божхона тизимининг ҳам ўз улуши бор. Жорий йилнинг 9 ойида божхона идоралари экспорт божи бекор қилингани, божхона тўловлари тўлашда айрим имтиёзлар берилганига қарамай давлат бюджетига 28 миллиардга яқин сўм маблағ ўтказиб, йиллик истиқбол режасини ортиғи билан бажаришди. Агар ўтган йилнинг шу давридаги натижаларга таққосласак, бу кўрсаткичлар қарийб 6 баробарга ошган.

Ноқонуний равишда республика ҳудудидан олиб ўтилаётганда ушлаб қолинган товарларнинг умумий қиймати 2 миллиард 156 миллион сўмни ташкил этди. Акцизга тушадиган айрим маҳсулотлар бўйича қабул қилинган қатор Президент Фармонлари ва Вазирлар Маҳкамаси қарорлари талабларини бажариш мақсадида божхона идоралари тегишли органлар билан ҳамкорликда бир қатор чора-тадбирларни амалга ошириб, қарийб 2 миллиард 111 миллион сўмлик спирт, спиртли ичимликлар ва тамаки маҳсулотларининг республика ҳудудидан ноқонуний олиб ўтилишининг олдини олдилар.

Божхоначилар ички бозорни ҳимоя қилиш йўлида жорий йилнинг ўтган даврида мамлакатимиздан ташқарига олиб чиқиб кетишга уринилган қиймати 25,5 миллион сўмлик озиқ-овқат маҳсулотлари, жумладан, 7,8 миллион сўмлик шакар, 2,4 миллион сўмлик ун, 10,4 миллион сўмлик ўсимлик ёғи ва 4,8 миллион сўмлик бошқа турдаги озиқ-овқат маҳсулотларини ушлаб қолдилар.

Божхона чегарасидан қонуний равишда олиб кетилмоқчи бўлинган халқимизнинг тарихий ва бадиий аҳамиятга эга бўлган қарийб 16 миллион сўмлик ёдгорлик буюмлари ортга қайтариб қолинди. Шунингдек, мамлакатимизга халқимиз осойишталиги, барқарорлигига раҳна солувчи ноқонуний қурол-яроғларнинг кириб келишининг олдини олиш борасида ҳам талай ишлар қилинди. Божхоначилар ўқ-дори, портловчи моддалар ва қурол-яроғларни олиб ўтиш юзасидан 36 та ҳолатни аниқлаб, қонунбузарлардан 18 та ўқ-отар қурол, 710 дона ўқдори ва 12 та портловчи моддаларни мусодара қилдилар.

Шу ўринда, албатта, истеъмолчилар манфаати ҳимоя қилиш йўлида олиб борилаётган ишлар хусусида тўхталиб ўтиш жоиз. Ўзбекистон Республикасининг «Озиқ-овқат маҳсулотларининг сифати ва хавфсизлиги тўғрисида»ги Қонун ва бошқа истеъмолчилар манфаатига дахлдор ҳужжатларга мувофиқ божхоначилар тегишли ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идоралар билан ҳамкорликда иш олиб бормоқда. Биргина божхона экспертиза лабораторияси томонидан йилнинг 9 ойи давомида 9816 маротаба божхона экспертизаси ўтказилди. Натижада жорий йилнинг шу давригача республикамизга олиб киришга уринилган жами бир неча юз тонна сифатсиз товарлар ҳамда бир неча минг тонна истеъмолга яроқсиз озиқ-овқат маҳсулотлари аниқланиб, тўхтатиб қолинди. Энг ачинарлиси, болалар учун олиб келинаётган озиқ-овқат маҳсулотлари ичида яроқсизлари мавжудлигидир. Масалан, ХХРдан олиб келинган 642,4 тонна «макрел балиғи» консерваси ГОСТ талабларига мувофиқ келмагани, бунинг устига маҳсулот таркибида қўрғошин моддаси икки ҳисса кўплиги, нотабиий ҳидлар мавжудлиги боис ортга қайтариб юборилди.

Божхона ходимларининг асосий вазифаларидан бири — халқаро наркобизнесга қарши курашдир. Республика божхона тизими ташкил этилгандан кейинги йилларда гиёҳвандлик моддаларининг ноқонуний ҳаракатларига жиддий зарба берилди. Ўтган вақт мобайнида дунё божхона тарихида ҳали учрамаган миқдордаги наркотик моддалар мусодара қилинди, бу воқеалар жаҳон оммавий ахборот воситалари томонидан кенг эътироф этилди ва анча вақт акс-садо бериб турди. Божхона органларининг «оқ ажал» ҳисобланган гиёҳванд моддаларни ушлаш бўйича бу йилги натижалари ҳам чакки эмас. Жиноятчилардан 249 ҳолатда қарийб 900 килограммга яқин наркотик моддалар тортиб олинди ва йўқ қилинди. Ўтган етти йил мобайнида жами 25 (!) тоннага яқин гиёҳвандлик моддалари ушланиб, ушбу заҳри қотил йўқ қилинишига эришилди.

Абдумўмин ТИЛОВОВ,
ДБҚ Матбуот бўлими бошлиғи.

Хат босилмади, аммо...

ИШ БЕКОР ҚИЛИНДИ

Қашқадарё вилояти, Чироқчи туманидаги болалар ва ўсмирлар ижодкорлик маркази директори А. Худойберганов редакциямизга шикоят хати йўллаб, унда унинг ўзи ноқонуний маъмурий жавобгарликка тортилганлиги ва Чироқчи туманидаги бир қатор қонунбузарликлар ҳақида маълум қилган эди. Ушбу ариза текшириш ва чора кўриш учун Ўзбекистон Республикаси Прокуратурасига юборилган эди ва ундан қуйидаги жавоб хати олинди.

«... Чироқчи тумани халқ таълими бўлимида 1326 тонна кўмир талон-тарож қилинганлиги ҳақидаги важ юзасидан ўтказилган тафтиш натижасига кўра халқ таълими бўлими омбор мудири Ж. Мардоновнинг жавобгарлигидаги товар-моддий қимматликлардан камомад аниқланмаган. Лекин ёлланма ишчиларга шартнома асосида иш ҳақи тўлашда давлат маблағи талон-тарож қилинганлиги аниқланиб, Чироқчи туман прокуратураси томонидан Ж. Мардоновга нисбатан жиноят иши қўзғатилган.

А. Худойбергановни Чироқчи туманида 1997 йил ҳосили учун кузги бошоқли дон экилган ер майдонлари ҳисоботда нотўғри акс эттирилгани ва тумандаги Кўкдала жамоа ширкат хўжалигининг ун маҳсулотлари Китоб туманидаги Р. Романов номли жамоа ширкат хўжалигига уруғлик буғдойга алмаштирилганлиги ҳақидаги важлари муқаддам вилоят прокуратураси томонидан ўтказилган текширишларда аниқланиб, 1997 йил 30 сентябрда вилоят ҳокимлигига тақдимнома киритилган. Унинг натижасига кўра Чироқчи тумани ҳокими Х. Темиров огоҳлантирилган. «Кўкдала» ва «Наврўз» жамоа ширкат хўжаликларининг бошқарув раислари А. Эшимов ва Ж. Пирназаровлар лавозимларидан озод этилганлар.

Аризачининг бошқа шу каби важлари ҳам тўлиқ текширилиб, тегишли чоралар кўрилган.

А. Бозоров уруғлик ғаллани ўғирлаганлиги ҳақидаги важларни текшириб, муҳарририятга жавоб бериш ҳақида Қашқадарё вилоят прокуратурасига топшириқ берилди ва аризанинг бир нусхаси юборилди. А. Худойберганов 1997 йил 14 март куни Чироқчи тумани прокуратураси терговчиси Э. Бегимовни ҳақорат қилиб, майда безорилик ҳаракатини содир қилганлиги учун Китоб туман судининг 1997 йил 4 ноябрь кунидаги қарорига асосан Ўзбекистон Республикаси МЖТКнинг 183-моддаси билан маъмурий жавобгарликка тортилиб, унга 15 сутка маъмурий қамоқ жазоси тайинланган.

А. Худойбергановнинг шикоятига асосан туман судининг қарорини Ўзбекистон Республикаси Олий суди бекор қилиб, ишни ҳаракатдан тугатган. Олий суднинг бу қарори Ўзбекистон Республикаси Прокуратураси томонидан киритилган Протестга асосан бекор қилинган. Ҳозирда иш қайтадан кўриш арафасида турибди.

Р. АБДУРАҲМОНОВ,
Ўзбекистон Республикаси Прокуратураси идораларида терговни назорат қилиш бошқармаси бошлиғи ўринбосари.

Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партияси Сиёсий Кенгаши аъзолари тез-тез учрашиб, партиянинг ташкилий ишлари тўғрисида фикрлашиб турадилар. Шу туфайли партия ташкилий жиҳатдан мустаҳкамланиб, унинг сафлари тобора ортиб бормоқда. Бугунги кунда партия сафларида 30 мингдан ортиқ киши фаоллик кўрсатяпти.

СУРАТДА: партия Сиёсий Кенгаши аъзолари (чапдан ўнгга) Ўткир Расулов, Абдулла Абдуназаров, Турғун Эргашев ва Абдували Ғуломмаҳмудовлар партия ишларини такомиллаштириш хусусида суҳбатлашмоқдалар.

Ҳусанбой АВВАЛОВ олган сурат.

Оқлов

ФИТНА ВА ТУҲМАТ

аммо у янги қонунларимизга дош беролмай, булутдек тарқаб кетди

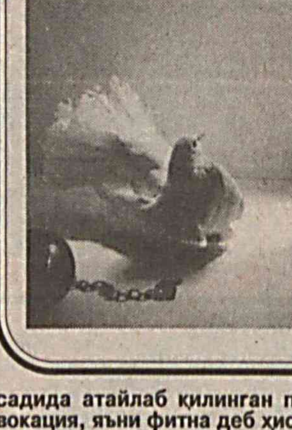

Ҳар бир кишининг умр хотиротларида ҳеч қачон ёддан кўтарилмайдиган шодон кун ва аксинча, эсласанг азоб берадиган бахтсиз сана ҳам бўлади. Айнан мана шундай бебахт кун Риҳситилла Ҳусанов ҳамда Абдураҳмон Норбоевларнинг бошига 1991 йилнинг 27 май куни тушди. Риҳситилла ўшанда Бекобод шаҳар ички ишлар бўлимида 1-бўлинма бошлиғи бўлиб, Абдураҳмон эса шаҳар ички ишлар бўлимида катта терговчи бўлиб ишлар эдилар. Икковини ҳам ўша машъум кунда порахўрликда айблаб ҳибсга олдилар.

Воқеа тушунарли бўлсин учун гапни сал узоқроқдан бошлаймиз. Ўша пайтларда Бекобод шаҳрида бир ўғирлик очилиб, унинг излари Янгийўл шаҳрига олиб келган эди. Шу ерда, Интернационал кўчасининг 95-уйида истиқомат қилувчи М. Жемилова деган аёл ўғирликда гумон қилинаётган Ислямов фамилияли шахсдан қимматли япон магнитофонини (унинг ўғирлик эканлигини билган ҳолда) ярим баҳосига, яъни 2 минг сўмга сотиб олган эди. Демак, бу аёлнинг ўзи ҳам ўша ўғирлик жиноятига шерик эди деб айтиш учун тўла асосимиз бор.

Бироқ Жемилова, иш очилиб қолгач, қўрққан олдин мушт кўтарар қабилида иш тутди. У ўзининг изидан тушган ички ишлар ходимлари Р. Ҳусанов ҳамда А. Норбоевларни ўзидан пора талаб қилаётганликда айблаб, аниқроғи фитна уюштириб, ўз жиноий қилмишини яширмоқчи ва улардан қутулмоқчи бўлди. Аёл аввалига ички ишлар ходимлари ундан 18 минг сўм сўраганликларини айтди. Кейин кўргазмасини 12 мингга, сўнг 8, ундан кейин 6,3 ва ниҳоят 2 минг сўмга келиб тўхтатди. Аёл ўз туҳматини қоғозга битиб икки ҳалол ходим устидан тегишли жойга шикоят юборди.

Хуллас, ички ишларнинг икки ходими Жемилованинг «Терговчи вақтинча ишлаётган стол тортмасига унинг йўқлигида пул қўйиб кетганман» деган қуруқ туҳмати туфайлигина 1991 йилнинг 27 май куни қамоққа олиниб, то 1992 йил 2 декабргача ҳибсда сақландилар. Қамоққа олинганларидан кейин 51 кун ўтгачгина биринчи марта сўроқ қилиндилар.

Ушбу жиноий иш билан яқиндан танишар эканмиз, бир нарсага диққат-эътиборни қаратмай қололмаймиз. Икки зобит ҳибсда ётган кунлари, аниқроғи эса 1992 йилнинг 19 мартида Тошкент вилоят суди жиноий ишлар бўйича судлов ҳайъатининг М. Расулов раислигида бошқарув мажлиси бўлиб, унда бу ишнинг бир қатор муҳим жиҳатларига аҳамият қаратилган. Мажлис ажримининг 4-қисмида шундай сўзларни ўқиймиз: **«Жиноят иши материалларидан кўринишича, ушбу иш терговини бошлаган Янгийўл шаҳар прокуратураси катта терговчиси Абдураҳмоновнинг саводсизлиги (эҳтимол зарур тергов ҳаракатларини қасддан бажармаганлиги) оқибатида айбланувчи томонидан келтирилган важ—Жемилованинг унга пора бериши ҳақида туҳмат қилиши мумкинлиги тўғрисида ўз бошлиғига ёзган рапорти масаласи ҳал қилинмай қолган».**

Ҳа, йўқ ердан йўниб чиққан бу ясама, сохта, «буюртмали» ишга ўз пайтидаёқ нуқта қўйиб қўйиш мумкин эди. Устига устак, қўлимизда мавжуд бўлган, ўша пайтда ҳибсда сақланаётган иккала зобит ва уларнинг яқинлари арз-шикоятлари юзасидан республика прокуратураси ички ишлар органларида тергов олиб боришни назорат қилиш бўлимининг бошлиғи У. Мусабеков, шунингдек Тошкент вилоят прокурорининг биринчи ўринбосари Н. Файзуллаев имзо чеккан расмий ҳужжатларда бу ишни олиб боришда қатор қонунбузарлик ҳолларига йўл қўйилаётганлиги, Янгийўл шаҳар прокуратурасининг терговчиси А. Абдураҳмонов ишга бир томонлама ёндошаётганлиги кўрсатиб ўтилган. Лекин, афсус, туҳмат машинаси юриб кетган, уни тўхтатиб қолишнинг иложи йўқ эди..

Ниҳоят, 41 кун давом этиб, 1992 йилнинг 2 декабрь куни тугаган, Тошкент вилоят судининг М. Ўринбоева раислигида ўтган суд Ҳусанов ва Норбоевларнинг айблари бутунлай ўз тасдиғини топмаган бўлса-да, уларни 1 йил 6 ой ва 5 кун (?) қамоқ жазосига ҳукм қилиш ҳақида хулосага келди. Қавснинг ўртасига савол белгиси қўйиб қўйганимиз боисини тушунган бўлсангиз керак. Нега энди жазонинг яна 5 куни бор эканлиги сизни ҳам таажжублантираётганлигини сезиб турибмиз. Гап шундаки, бу вақтга келиб иккала капитан турмада роппа-роса 1 йил, 6 ой ва 5 кун ўтириб қўйган эдилар... Шунинг учун ҳам улар суд залидан озодликка чиқариб юборилдилар. Кимлардир амр қилгандек бўлди: сих ҳам куймади, кабоб ҳам...

Бу «иш»нинг сохталиги қандай қилиб кўзга ташланиб қолганлигини эса кейинги судларнинг хулосалари ва қўлимиздаги ҳужжатлар асосида исботлаб беришга ҳаракат қиламиз. Орадан деярли бир йил ўтгач, аниқроғи 1993 йилнинг 18 октябрь куни тугаган, Тошкент вилоят судининг аъзоси А. Эшмуҳаммедов раислигида ўтган суд мажлисининг ҳужжатларига эътиборни қаратамиз.

«Гувоҳ Шульга 1 соат давомида Жемилова Ҳусановнинг олдида бўлиб «у пулни олмаяпти» деб қайтиб келганини ва прокуратура терговчиси Абдураҳмоновдан «Қай йўл билан бўлса-да Ҳусановга пулни топшириб чиқасан» дейилган топшириқни олганини айтган.

Суд юқорида бўлган фактларни ишда бўлган бошқа далиллар билан солиштириб, «пулни стол тортмасига қўйдим» деган важни ўта ишончсиз, яъни магнитофоннинг ўғирлик эканлигини билган ҳолда жиноий жавобгарликдан қутулиш мақсадида атайлаб қилинган провокация, яъни фитна деб ҳисоблайди.

... Юқорида таъкидлаб ўтилган важларнинг барчаси Жемилова Ҳусанов вақтинча ишлаётган 26-хонада ҳеч ким йўқлигидан жуда усталик билан фойдаланганидан далолат беради. Хизмат хонасининг вақтинча очиқ ва ҳеч кимсиз қолганлиги суд томонидан шубҳасиз аниқланди.

Суд ҳайъати барча тўпланган далилларга баҳо бериб, Жемилова ички ишлар ходимларидан қасддан ўч олиш мақсадида «улар пора талаб қилдилар» деган ёлғон хабар билан прокуратура ва махсус хизмат ходимларини овора қилган деган хулосага келди.

Суд Жемиловани... ҳуқуқни муҳофаза қилувчи ташкилотларга ёлғон хабар бергани учун унга нисбатан Ўзбекистон Республикаси Жиноят Кодексининг 160-моддаси билан (ўша вақтдаги таҳрирда— МУАЛЛИФЛАР) жиноий иш қўзғатиш лозим деса-да, лекин 1991 йилнинг май ойидан кейин қатор амнистиялар чиққанлигини, бу модда билан жиноий жавобгарликка тортилган шахслар амнистияга тушишини инобатга олиб, унга нисбатан жиноий иш қўзғатмасликни лозим топди».

Демак, туҳматчини фақат берилажак амнистия турмадан қутқариб қолибди...

Иш шу билан тугадики, суд Ҳусановни ҳам, Норбоевни ҳам айблаш учун етарли далиллар йўқлиги туфайли оқлаш ҳақида ҳукм чиқарди.

Шундан сўнг «қамалганлар» ҳақиқатнинг тагига етишга, ўзларини оқловчи барча далил-ашёлар ёрдамида зиммаларидаги «судланиб, қамоқда ўтирган», деган тавқи лаънатни олиб ташлашга астойдил бел боғладилар. Лекин адолат тантанаси учун кураш ҳали анча қийин ва машаққатли эканлигини улар қаёқдан билишсин! Тошкент вилоят судининг 1994 йил 17 июль куни судья А. Умаров раислигида ўтказилган мажлиси иккала жабрдийданинг аввалги, яъни 1 йил 6 ойу 5 кунлик қамоқ жазосини тасдиқлашдан нарига ўтолмади. Ҳақиқий, холис, адолатли суд бўлиш учун ўзида журъат тополмади. Ички ишлар тизимининг собиқ икки ходими яна ҳақиқат излаш марафонига тушдилар.

Ниҳоят иш холис Сирдарё вилоят судига ўтказилди. Вилоят судининг 1996 йил 13 июнь куни судья С. Худойназаров раислигида ниҳоясига етган мажлиси Ҳусанов ва Норбоевларни республика Жиноят-Процессуал Кодексининг 83- модда 3 қисм ва 464-моддаларига асосан реабилитация қилиш, яъни оқлаш ҳақида ҳукм чиқарди. Ўзбекистон Республикаси Олий суди Жиноий ишлар бўйича судлов ҳайъатининг судья М. Ғанижонов раислигида 1996 йил 6 сентябрь куни ўтказилган очиқ суд мажлисида Сирдарё вилоят судининг Ҳусанов ҳамда Норбоевларга нисбатан чиқарган оқлов ҳукми ўзгаришсиз қолдирилди. Адолат тантана қилди!

Энди икки жабрдийда ўз қадр-қимматини ўрнига қўйиш, бунинг учун эса аввалги лавозимларига тикланиш ҳаракатини қила бошладилар. Натижада аллақанча уринишлардан сўнг 1996 йилнинг 25 декабрь куни Сирдарё вилоят суди (судья А. Жўраев) шундай ажрим чиқарди:

«... Аризачилар Р. Ҳусанов ва А. Норбоевлар ўз аризаларида қонунга хилоф равишда қамоққа олинганликлари туфайли, аввалги лавозимларидан озод қилинганликлари сабабли, суднинг ҳукми билан реабилитация қилиб оқланганликлари учун қонунга хилоф равишда қамоқда сақланган вақти, лавозимидан четлаштирилганлиги сабабли ишламай юрган вақтларини умумий меҳнат стажига ва ихтисослик бўйича иш стажига қўшишни ва хизмат билан боғлиқ бўлган бошқа ҳуқуқларини тиклашни сўраганлар. Суд Ўзбекистон Республикаси Жиноят-Процессуал Кодексининг 310-моддаси талабига асосан уларнинг аризаларини қаноатлантиришни лозим деб топади ва... ажрим қилади:

1. Фуқаролар Норбоев Абдураҳмон ва Ҳусанов Риҳситиллалар вилоят судининг ҳукми билан реабилитация этилиб оқланганликлари сабабли уларнинг 1991 йил 27 майдан то 1992 йил 2 декабргача қонунга хилоф равишда қамоқда сақланган вақти, лавозимларидан четлаштирилганликлари туфайли ишламай юрган вақтлари умумий меҳнат стажи ва ихтисослик стажига қўшилсин.

2. Норбоев Абдураҳмон ва Ҳусанов Риҳситиллаларни олдинги ишларига тиклаш ва хизмат вазифалари билан боғлиқ бўлган бошқа ҳуқуқларини тиклаш масаласини ҳал этиш Тошкент вилояти ички ишлар бошқармасига юклатилсин».

* * *

Мана шундай қилиб, қимматли газетхон, узундан-узоқ, неча йиллардан бери давом этиб келган сарсонлик-саргардонлик қиссаси ўз ниҳоясига етди.

Ҳозирги кунларда иккала жабрланувчи ҳам ички ишлар тизимида, аввалги вазифаларидан кам бўлмаган лавозимларда ишлаб келмоқдалар. Риҳситилла Ҳусанов Янгийўл туман Халқобод қишлоқ ички ишлар бўлинмаси жиноят қидирув бўлимининг ходими. Унвони капитан.

Абдураҳмон Норбоев эса Бекобод шаҳар ИИБда навбатчи лавозимида хизмат қилаётир. Унвони майор.

Авваллари бизнинг судларимиз жабрланувчининг кўрган моддий зарарини шундайгина, осонликча ундириб беришар, лекин маънавий зарарга келганда бирон-бир қатъий сўз айтишдан чўчир эдилар. Ҳолбуки янги қабул қилинган Фуқаролик кодексининг қатор моддаларида, жумладан унинг **1021-моддасида маънавий зарарнинг қопланиш йўллари аниқ-равшан кўрсатиб берилган. Масалан, бундай зарар фуқарони қонунга хилоф равишда ҳукм қилиш, жиноий жавобгарликка тортиш... шахснинг орномуси, қадр-қиммати ва ишчанлик обрў-эътиборини ҳақоратловчи маълумотларни тарқатиш туфайли етказилган бўлса, унга маънавий зарар тўланиши кўрсатилган.**

Кодекснинг 1022-моддасида эса маънавий зарар пул билан қопланиши, маънавий зарарни қоплаш миқдори эса жабрланувчига етказилган жисмоний ва маънавий азобларнинг хусусиятига қараб суд томонидан аниқланиши, зарар миқдорини аниқлашда оқилоналик ва адолатлилик талаблари эътиборга олиниши, жисмоний ва маънавий азобларнинг хусусияти, маънавий зарар етказилган ҳақиқий ҳолатлар ва жабрланувчининг шахсий хусусиятлари ҳисобга олинган ҳолда суд томонидан баҳоланиб, мулкий зарардан қатъий назар тўланиши лозимлиги белгиланган.

Сирдарё вилоят судининг судьяси Н. Нажмитдинова шу йилнинг 16 февраль куни бўлиб ўтган фуқаролик суд иши мажлисида Р. Ҳусанов ҳамда А. Норбоевларнинг даъво аризаларини қаноатлантирар экан, қонуннинг айнан мана шу моддасига таянган ҳолда иш кўрди. Жабрланувчиларга маънавий зарар моддий зарарга нисбатан бир неча баравар ортиқ ҳолда ундирилди.

Бу борада яна бироз мулоҳаза юритамиз. Хуш, нега шундай бўлди? Бунда икки жафокашнинг етти йил давомида судма-суд қатнаб қаттиқ азоб чекканликлари ва бошқа ҳолатлар инобатга олинди. Масалан, Риҳситилла Ҳусановнинг турмуш ўртоғи бу қийинчиликларга бардош беролмай оғир хасталикка учради. Ҳозир ҳам у қаттиқ бетоб. Онаси эса ўғлининг куйитида азоб чека-чека ётиб қолди. Яқинда, ўғлининг бутунлай оқланганини кўргач, оламдан ўтди.

Абдураҳмон Норбоев ҳам ўзида, ҳали 40 ёшдан энди ошган бўлса-да, анча-мунча хасталик аломатларини сезяпти. Унинг ёш туриб сочлари оқарган, тўкилиб кетган. Оиласи, болалари қаттиқ азоб чекди.

Яна бир муҳим нарса: (бу менинг шахсий фикрим) мабодо бу иккала ёш мутахассис ўз пайтида туҳмат асосида ҳибсга олиниб, умрларининг 553 кунини қамоқда ўтказмаганларида, ундан кейин адолат излаб яна 5—6 йил сарсон бўлмаганларида ҳозирга келиб уларни каттадан катта лавозимларда, унвонлари анча ошган ҳолда кўрмасмидик? Сирдарё вилоят судининг судьяси Н. Нажмитдинова зобитларга маънавий зарарни ундириб бериш ҳақида ажрим чиқарар экан, мана шу хулосаларга таянган бўлса не ажаб!

— Мен терговчилик ишини жуда севардим, — дейди Абдураҳмон, — ҳозир эса, шунча азоб-уқубатлардан сўнг ундан кўнглим совиганлигини ҳис қиляпман...

Бу сўзларга изоҳнинг ҳожати бўлмаса керак.

— Ҳибсда-ку бир ярим йил ўтирибсизлар, қолган йилларда нега бирон-бир жойда ишламадиларингиз? — сўрайман улардан.

— Қолган беш йилнинг ярмидан кўпроғи судма-суд чопиш, сўроқ бериш, кўргазмалар тақдим қилиш билан ўтиб кетди, — дейишади улар, — бу аҳволда бирон-бир жойда қандай ёлчитиб ишлаб бўлади?

Бу сўзларга ҳам изоҳнинг ҳожати йўқ, албатта.

— Мабодо биз ҳақимизда бирон нарса ёзадиган бўлсангиз, — дея илтимос қилишди улар суҳбатимиз сўнгида, — мустақиллигимиз туфайли бизда ҳақиқий ҳуқуқий давлат қурилаётганидан, судларимиз энди аввалгидай чўчиб, орқа-олдига қараб эмас, балки фақат қонунлар асосида ҳукм ва қарорлар, ажримлар чиқараётганидан, оқлов ҳукми чиқариш ҳам улар ҳаётидан дадил ўрин олиб келаётганидан мамнун эканлигимизни қаламга олиб қўйинг.

Қаҳрамонларимизнинг иккаласи ҳали анча ёш. Эндигина қирқ учга кирганлар. Демоқчимизки, роса ишлайдиган пайтлари. Уларнинг халқимизга ҳали кўп нафи тегишига имонимиз комил.

Қодиржон СОБИРОВ,
Ҳикматуллоҳ ҚОДИРОВ.

Мунажжимлар таъбири

(9 НОЯБРДАН 15 НОЯБРГАЧА)

• **ҚЎЙ** — Ҳамкорларингиз билан бўлган муносабатлар ҳамда касбингиз билан боғлиқ фаолиятингиздаги кўпгина муаммолар сийқаси чиққан пластинкани эслатади. Шанба сиз учун жуда мураккаб кунлардан бири бўлиб қолади.

Жуфти ҳалолингиз билан бўлган низо тинч йўл билан ҳал этилади.

• **БУЗОҚ** — Ушбу ҳафтада ўз хурсандчилигингиз, кўнгил очиш ва дам олишингиз учун ортиқча харажатлардан ўзингизни тийганингиз маъқул.

Узоқ ва яқин хориж билан боғлиқ ишлардан узоқроқ бўлинг, акс ҳолда моддий томон билан боғлиқ қийинчиликлар келиб чиқиши мумкин, бироқ тушкунликка асло тушманг. Чоршанба ва пайшанба кунлари зўриқиш, мунозара ва таваккалчиликдан эҳтиёт бўлинг.

Қисқа муддатли бетоблик эҳтимоли бор.

• **ЭГИЗАКЛАР** — Ўзлигингизни намоён қилиш ва молиявий даромад олиш имкони туғилади. Хаёлингиз келажакка қаратилган фикр ва режалар билан банд бўлиши муқаррар.

Энг омадсиз кунингиз шанба бўлса, сешанба куни руҳан шикастланишингиз мумкин.

• **ҚИСҚИЧБАҚА** — Ўз нуқтаи назарингизни ўтказишга интилишдаги асабийлик ва ҳаддан ташқари фаоллик танишларингиз, ёру-биродарларингиз томонидан тушунмовчиликка олиб келиши мумкин. Ҳарбий хизматдагиларни яқин кунларда хизмат пиллапояларида юксалиш кутмоқда.

• **АРСЛОН** — Яқин кунларнинг тинч ва барқарор бўлиши гумондир. Сарфлаган пулларингизни қайтариш учун жуда кучли фаоллик ва эпчиллик талаб қилинади. Моддий муаммолар бутун фикри-ёдингизни чулғаб олади. Ҳафта сўнгида қариндош-уруғларингиз билан бўлган муносабатларга путур етишидан қайғуришингиз мумкин. Дам олиш кунлари қувватингиз камайиши сезилади.

• **ПАРИЗОД** — Ишбилармонликдаги фаоллигингиз ҳафтанинг ўрталарида намоён бўлади. Барча соҳалардаги иқтидор эгалари ижодий янгиланишни ҳис қиладилар. Иш соҳасидаги вазиятлар молиявий ютуқ билан ниҳоясига етади. Турмуш ўртоғингиз, ота-оналар ва болалар билан бўлган муносабатларда низолар келиб чиқиши эҳтимоли бор.

• **ТАРОЗУ** — Ҳафтанинг дастлабки кунларида турли хил тажовузкорликлардан йироқ бўлинг, акс ҳолда бу ўчмас алангa олади. Бироқ сешанба кунидан бошлаб, аввал бажарилмай қолиб кетган алоҳида аҳамиятга эга дастурларни шу заҳотиёқ бажаришга ўз ташаббусингиз мажбур этади.

Хаёлотингиз билан боғлиқ бўлган синоатларга берилишдан эҳтиёт бўлинг.

• **ЧАЁН** — Душанба ва сешанба кунлари бироз асабийлашишингиз мумкин. Ушбу ҳафтада сизга кайфиятингизнинг беқарорлиги, ишлардаги ва одамлараро муносабатлардаги муаммолар муваффақият йўлида халал беради. Юлдузлар иш билан боғлиқ бўлган телефон қўнғироғини кечиктирмаслигингизни маслаҳат беради. Сезилар-сезилмас нотинчликда соғлиғингизга эътибор қилинг.

• **ЎҚОТАР** — Сизни ҳар томонлама мураккаблашиш кутмоқда. Ишдаги, уйдаги ва яқин танишлар билан муносабатлардаги муаммолар бутунлай тинчингизни олади. Ижодий касбдагиларни эса ўз режаларини амалга ошириш мавриди келди. Кайфиятингиз жуда беқарор бўлиши мумкин.

• **ТОҒ ЭЧКИСИ** — Ушбу даврда ноўрин ва хатоли бўлган ишларга сизни тортишларига йўл қўйманг. Яхшиси, янги ишларни бошлаб юборинг ёки режа ва мақсадларингизни аниқлаб олинг. Юксак фаоллик кўрсатиш даврингиз ҳали етиб келмади.

Тақдир яқинда сизга кулиб боқади, бироқ сиздан сабр-тоқат талаб қилинади.

• **ҚОВҒА** — Шундай вазият юзага келадики, сизнинг хоҳишларингиз имкониятларингиз билан тўқнашиши мумкин. Бутун турмуш тарзингизни ўзгартириб юборишингиз мумкин, бироқ воқеалар тизимини тезлаштиришга куч билан ёндашманг.

Жума куни айниқса, эҳтиёт бўлинг, диққатингизни сусайтирманг.

• **БАЛИҚ** — Тақдирингизда бўшлиқ юзага келади, шунинг учун матонатли бўлиб, бўлар-бўлмасга кучингизни сарфламанг.

Қувватингизни икир-чикирларга сарфламанг, ҳаётга бўлган талабингизни иложи борича пасайтиришга ҳаракат қилинг.

Ўз молиявий ва жисмоний имкониятларингиз даражасида бўлишга интилинг.

АДОЛАТ

Муассис: Ўзбекистон «Адолат» СДП Сиёсий Кенгаши ва «Адолат» газетаси ижодий жамоаси.

ҲОМИЙ: Ўзбекистон Республикаси «Матбуот тарқатувчи» акциядорлик жамияти.

Бош муҳаррир: Тўхтамурод ТОШЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ: Турғунпўлат ДАМИНОВ, Абдували ҒУЛОММАҲМУДОВ, Улуғбек ДОНИЁРОВ, Нажмиддин КОМИЛОВ, Ҳалим БОБОЕВ, Анвар ЖЎРАБОЕВ, Акмал КОСИМОВ, Тўхтамурод ЖЎРАЕВ, Рустам АХМАДАЛИЕВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Акбархўжа РАҲИМОВ, Равшан ХАЙДАРОВ, Рустам КОСИМОВ.

Мулоқот учун телефонлар: Қабулхона — 133-41-89. Котибият — 136-55-64. Эълонлар бўлими: 136-55-96.

Навбатчи — Ҳикматуллоҳ ҚОДИРОВ.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 140. Буюртма Г— 0521, ҳажми—2 табоқ, Офсет усулда босилган. Қоғоз бичими А—2. Газета IBM компьютерида терилди.

• Мақолада келтирилган факт ва рақамлар учун фақат муаллифлар жавоб берадилар.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти — 21.00. Босишга топширилди 20.30.

МАНЗИЛИМИЗ: 700047, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси-32.